

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v. — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna četivrstva (šestina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovni promet poštno-hranilničnega urada št. 824.797.

Štev. 3.

V Ljubljani, dne 19. januarja 1906.

Leto XIX.

Kaj daje kmet državi?

Kmet vzdržuje državo. Brez njega ne more obstati. Pojdimo po vrsti! Država potrebuje vojaštva. Kje ga dobi, če ne od kmeta? Vojna moč države je oborožena v zvestobi kmečkih src in v krepkih mišicah kmečkih fantov. Se na Nemškem, kjer je kmečkega prebivalstva le še 35 odstotkov vseh državljanov, daje vendar kmečki stan 53 odstotkov, torej nad polovico vseh vojakov. Pri nas je 80 do 90 odstotkov vseh vojakov kmečkega stanu. Državi je treba davkov. Nosi jih največ kmet. Zemljiški davek res ni v naši državi posebno velik, toda v primeri z dohodki od zemljišča je še vedno prevelik. Ta zemljiški davek je pa najmanjše, kar plačuje kmet državi. Pride še hišni davek, pridejo pristojbine od raznih uradnih opravil, pride vsa dolga vrsta nenaravnostnega davka: na meso, pivo, vino, žganje, vozne karte, prideta tobak in sol in nazadnje še loterija. A to še ni vse. Obrtniki, fabrikantje plačujejo sicer davek, toda to kar plačajo, zvale na kupce. Tisti, kateri kupujejo njihove izdelke, plačujejo pravzaprav njihov davek. Tu pride na vrsto najprej kmet, ki je kmečkega ljudstva največ.

Če se slabo godi kmetu, ne more kupovati, kar mu je treba, in kar bi rad. S tem pa obrtniki in fabrikantje ne morejo spraviti svojih izdelkov v denar in zato sami hirajo. Država, ki v nji propada kmečki stan, propada sama.

Država potrebuje raznih stanov. Stanovi pa ne smejo pozabiti, da izvirajo vsi iz kmeta. Kmečki stan je tista korenina, ki iz nje poganjajo mladike duhovniškega, uradniškega, delavskega in obrtnega stanu. Naša mesta so vsa nastala iz kmetov. Zavaljo nevarnosti proti Obrom in pozneje proti Madjarom in Turkom, so kmetje ustanovili mesta. Na Bavarskem, v Dolenji in Gorenji Avstriji so n. pr. proti Madjarom pred tisoč leti vladjali po vaseh; vsak deveti mož je moral v mesto, da je branil domovino. Dandanes sicer več ne vladjajo, toda svoj davek na ljudeh še vedno oddajajo kmetje v mesto. Kaj bi bilo z mesti, ko bi se vedno ne pomlajala s kmetov? Kaj bi bilo s fabrikami, ko bi ne nadomestovala tistih moči, ki jih fabriško delo izrablja, z novimi krepkimi kmečka korenina.

Amerika se dviga. V veliki večini se ima to zahvaliti evropskemu kmetu, ki pošilja svoje najboljše moči, da se tam izrabijo. Mnogo

amerikanskih fabrik noče sprejeti nobenega nad 35 let starega delavca. To dovolj glasno vpije, kaj hoče Amerika od evropskega kmeta. Daje mu pač nekaj dolarjev, a zato mu izsesa srčno kri in izžema njegove sinove, dokler je kaj soka v njih.

Pa čemu segati v Ameriko? Saj imamo vzgledov bližje več nego dovolj. Kdo pa drži po koncu naš Trst, kdo povečuje našo Reko, Ljubljano, Gradec, Dunaj? Ko bi s kmetov ne prihajala vedno in vedno nova frišna kri, bi ta mesta kmalu propadla. Sama iz sebe se ne morejo vzdržati. Življenje po velikih mestih ubija moč, tretji, četrti rod že nima več potomcev. Delavske rodbine, ki imajo izprva mnogo otrok, uničuje pomanjkanje. Jetika zapiska kmalu v taki rodbini in jo spravi brez sledi v zemljo. Gosposke rodbine pa z neumnim življenjem, z razkošnostjo, z umazanostjo ugonobe svoje moči. Zato si pa morajo pumpati mesta svojih človeških sil s kmetov.

Država potrebuje pa pred vsem pridnosti in zvestobe. Ti dve sta pa domala samo še na kmetih doma. Brez pridnosti ni nič. In vendar je čimdalje več ljudi, ki bi radi živeli brez dela na stroške drugih. Kmet je še priden. V svojem delu išče svojega poklica in svoje časti.

Dela, da more živeti; toda živi tudi, da dela. S pridnostjo pa združuje zvestobo in poštenje. Bogu je zvest in mu daje, kar je njegovega; zvest je pa tudi domovini in človeštvu. Pridnost in zvestoba sta dva nujna stebra, na katerih sloni država. Bogastvo nič ne pomaga, če ni pridnosti, ki ga nadomestuje, kar se ga izrabi. Zunanje omike lesk nič ne izda, če ni poštenja in zvestobe. Država mora biti hvaležna, da ima ti dve lastnosti še v svojem kmetu. Dokler ju ima, je še ozdravljiva. Če pa tudi kmet propade v tem oziru, potem je sama izgubljena.

Resnoben opomin stanovskim tovarišem.

Iz kmetskih rok smo prejeli sledeče pismo, ki nas je jako razveselilo:

Prečastito uredništvo!

V prvi številki letošnjega „Domoljuba“ nas vabite, češ: „Pogum velja, le pero v roke, četudi je žuljava in neokretna... Iz kmečkih vrst samih mora priti živa beseda o tem, kje kmeta čevelj žuli, pa tudi pameten nasvet, kako popraviti ta čevelj, da ga ne bo več žulil itd.“

Gospod! Jaz nisem tako korajzen, kot oni slavni mož iz Sodražice, ki je vzdignil pretečene dni toliko prahu okoli Kočevja in ki ni bral v naši vasi povsodi znane Jurčičeve povesti „Med dvema stoloma“, ampak zagrabil sem vseeno za pero. (imam še gosje iz boljših starih časov) in zaupajoč zdravim očem in mislim prebivalca moravskih hribov načekal nekaj misli. Vzemite jih za ljubo!

Zopet je šlo v morje večnosti eno leto in vsak pameten gospodar mora dobro pretehtati in prevdariti, kaj mu je pretečeno leto prineslo dobrega, kaj zlega, premisliti mora svoje napake, ki jih je storil in se iz njih učiti za prihodnost.

Hvalevredno je, da precejšen del nas srednjih in malih kmetičev hrepeni po napredovanju na polju kmetijstva, ali če se moje stare oči ne motijo, opažam z žalostjo, da se velik, ja večji del našega stanu ne briga prav nič, ja odteguje vsemu,

kar bi ga lahko poučilo v njegovi stroki. Posebno velja to za gospodarsko berilo. Koliko je med nami sicer ne napačnih mož in žena, ki jim za žive in mrtve ne gre v glavo, kako da more kdo izdati za kako kmetijsko knjigo ali časopis počen groš! Na drugi strani so ljudje, ki radi in mnogo bero — toda ne vprašajte me kaj! Za seboj imam že lepo število let in ker sem bil vedno ukaželjen in mi je vedno smrdel vsak špirit in tobak. oskrbel sem si za prihranjene novce tekom pol stoletja lepo številce knjig, ki jih hranita dve veliki omari. Toda poslušajte g. urednik, kakšne skušnje imam. Pred časom sem razglasil, da si more izposoditi pri meni vsakdo iz domače fare knjig pod pogojem, da mi jih vrne neomadeževane v določenem času. Ljudje so prihajali. Toda četudi sem razne kmetijske knjige (imam še stare iz časov ljubeznjivega očeta Bleiweisa, večino vezanih njegovih „Novic“, potem razne strokovne liste, vse čedno vezano in ohranjeno), četudi sem take knjige ljudem za božjo voljo vsiljeval, nič nisem opravil; večinoma so ležale in še leže pozabljene na policah, zato pa ni nikoli konca povpraševanja po raznih „črnih Jurjih“, „tisoč in ena noč“; raznih roparskih pripovedih in podobnih rečeh. Ce dobe ljudje na novo tako brošuro v roko, ki jo je zanesel v našo hišo kak umazani židovski agent, tedaj gre taka svinjarija iz roke v roko, posebno mladina kar požira to blato, da se mi vzdiguje v želodcu. Koliko strašne škode povzroči pač taka umazana knjižura, koliko ljudi je že telebila v popolno npravno propast.

Res je kmečki stan zapal po večini brez lastne krivde v sedanjo bedo. Toda, ko vidim in slišim, kako trdo glavo in krčevito se držé mnogi svojih starih predsodkov in so gluhi za vsako boljše podučenje, zraven pa javkajo nad slabimi časi potem mora pa človeku izginiti vsa potrpežljivost.

Kako malo da pozna večina naših ljudi glavna vodila in načela umnega gospodarstva, to dokazuje med drugim n. pr. njihovo zanikrno ravnanje z gnojem, pri katerem vsako leto izgubljam na stotisoče kron. In vendar bi človek mislil, da ga dandanes ne bo več dobiti kmeta, ki ne bi znal hoditi v caker z gnojem. Pa jih večina ne zna.

Le pojdite pogledat k nam, gospod urednik! Koliko je hiš, pri katerih leži gnojni kup ob bregu, vsa dobra gnojnica se odteka, Bog ve kam in gnoj se segreva, da ga pol zgori, drugo pa splesnuje. Če pa jmete gospodarju prigovarjati, kako mora biti gnojišče uravnano, da mor imeti posebno gnojniščno jamo, da je treba gnoj močno poteptati in ga ohraniti s pomočjo gnojnice vedno vlažnega, da je slednjič zelo koristno potresati na svež gnoj nekoliko prsti, da se ne izkadi vse najboljše iz njega, veste kaj nam bo v plačilo? Prebrisan domačin se Vam bo pomilovalno smejal in rekel: Veste kaj, prijatelj, zame je gnoj že itak dovolj težak; nisem neumen, da bi še prst vozil gori! Zraven si bo pa še več mislil, kot je povedal.

Ravno tako rabijo ljudje še po večini gozdno steljo za v hlev. Na ta način leto za letom odirajo gozdove do mozga, ob letu pa vozijo zopet suho resje na njive, ki nima v sebi nobene gnojilne vrednosti, kvečjemu, da težko ilovko majčkeno porahlja. — Tako imajo ljudje še v marsičem narobe svet — nazore. Kot klopje se držé starih izročil, to pa zato, ker večini smrdi strokovno berilo — kmetijska knjiga in kmetijski listi. Zato pa se tudi pri nas gospodarske razmere ne bodo še zlepa zboljšale. Naša velika napaka je ta: Kmetje se preveč trapimo z rokami, premalo pa delamo z — glavo, premalo mislimo.

To zanikrnost velikega dela našega ljudstva za strokovni poduk moramo globoko obžalovati. Kmetje v drugih deželah imajo za kmečka vprašanja vse drugače veliko smisla kot pri nas in se drugače zanimajo za samopomoč, za kmetijske zadruge, kmetijska izobraževalna društva, kmetijska društva, kmetijska društva, kmetijska društva. To pa tudi ni nič čudnega! Kajti drugodi je ni vasice, skoro ne boljše hiše, kjer ne bi imeli kmetijsko podučnega lista. Vse ga težko pričakuje in ko pride, kroži od hiše do hiše ob nedeljah in praznikih ali zvečer po storjenem delu pa se sosedje pogovarjajo o tem, kar so brali.

Našim stanovskim tovarišem po svetu je napredek in strokovna izobrazba nekaj resnobnega, ne samo prazna publicita kot našim hribovskim liberalcem po mestih in na deželah, zato pa tudi opažamo po drugih

krajih lepe posledice takega resnega prizadevanja.

Bog daj, da bi te besede ne bile „glas vpijočega v puščavi!“

Političen pregled.

Položaj v državnem zboru.

Prihodnja seja državnega zbora bo dne 23. t. mes. Dnevni red za prvo sejo državnega zbora še sicer ni določen, a bo najbrže obsegal zakon o starostnem zavarovanju zasebnih uslužbencev in zakon glede manjših uradnikov. Vladni zakonski načrt o volilni preosnovi, ki se predloži potem državnemu zboru, še ni izdelan, a v ministerstvu delaje na vso moč, da ga izgotove, ko se prične posvetovanja z voditelji strank. Seveda se oglašajo tudi nasprotniki. Dalje predlože državnemu zboru trgovinske pogodbe, predlogo o vojaških nevinicah in moravsko vsoučiliško predlogo. Bajе predloži vlada tudi predlog o italijanskem vseučilišču. Vse stranke soglašaje, da pride predloga o volivni izpremembi zadnja na vrsto.

Preosnova obrtnega reda.

Odsek poročevalcev obrtnega odseka je depolnil svoje dele ter je v mnogih točkah dosegel sporazumljenje z vlado. Nekaj točk bo rešil skupni odbor, ki se sestane takoj po zasedanju moravskega deželnege zbora.

Še nekaj glasov o volivni preosnovi

Sedaj ugibajo poslanci različnih strank o bodočem položaju v novem državnem zboru, ki bo izvoljen že na podlagi splošne in jednake volivne pravice. Nekteri mislije, da utegaejo Slovani dobiti komaj večino za dva ali tri glasove. Italijani imajo namreč 19 glasov in Rumuni 5, katerih v strogo narodnih vprašanjih ne morejo prišteti slovanski večini. Dalje pride v zbornico morda do 30 socijalnih demokratov, ki bodo v narednih vprašanjih jeziček na tehtnici. Ko bi pa bili volivni okraji razdeljeni strogo le po številu prebivalstva, izgubili bi Nemci do 60 glasov, in Slovani sami bi tvorili skoraj dvetretjinsko večino. Vsenemci se jeze, da si hoče vlada po volivni izpremembi zagotoviti trajno večino in sicer slovansko. Pravije, da bodo nemški poslanci nasprotovali tej volivni preosnovi in poizkušali, da jo preprečijo. V tem času se posvetuje ministerski predsednik Gavč z voditelji raznih strank v zadevi volivne preosnove. Pred kratkim je bil zaslišan načelnik mladočeških

poslancev poslanec Pacak in načelnik „Slovanske zveze“ poslanec dr. Šušteršič.

Neverjetno

se nam zdi, kar poroča nekli list, da namerava vlada razpustiti zbornico in razpisati takoj nove volitve, če bi spoznala, da ne dobi potrebne dvetretjinske večine za volivno izpremembo ali če se pojavi obstrukcija. Vlada bi takoj razpisala nove volitve. Nova zbornica bi imela nalogo, izpeljati volivno preosnovo, nakar bi sledile volitve po novem volivnem redu.

Poljaki in volivna preosnova.

Poljski poslanci se zbiraje te dni na Drnaju v stanovanju svojega načelnika in brezdvobeno obravnavajo vprašanje o volivni izpremembi. A izključeno ni, da razmotrivajo tudi, kake razširiti gališke samoupravo. Poljski poslanci se tudi pripravljaje na slučaj, da bi prišlo pri razpravi o volivni izpremembi na površje vprašanje o samostojnosti Galicije. Poljaki hočejo, naj razpravlja o volivni izpremembi nova zbornica in ne sedanja, ki že umira. Dalje zahtevajo za Galicije 118, za Šlezijo pa štiri poslance. Svojo zahtevo utemeljujejo z številom vojaščini podvrženih oseb. Poljaki ugovarjaje, da bi upoštevali pri razdelitvi volivnih ekrožij davčno moč prebivalstva V Krakovu je dejal na nekem shodu nek poljski poslanec, da morajo dobiti gališka mesta najmanj 30 poslancev več kakor jih imajo sedaj, ko se izvede splošna volivna preosnova. Gališki judje so pa priredili 100 shodov, na katerih so zahtevali priznanje judovske narodnosti in ustanovitev posebne judovske volivne skupine.

Volivna preosnova za gosposko zbornico.

Pravijo, da bo imela gosposka po volivni preosnovi tudi gotovo število izvoljenih članov. Volivni skupini bosta dve, namreč veleposestniška in pa trgovskih zbornic. Pomnožiti nameravajo tudi število virilistov. Čtani postanejo vsi deželni glavarji in njihovi namestniki. Tudi župani onih mest, kjer so cesarski gradevi, postanejo člani gosposke zbornice. Dedni in po vladarju imenovani člani gosposke zbornice ostanejo še nadalje. Tudi ostane vladarju pravica, da imenuje nove člane za gosposko zbornico.

Italijanski oddelek na vseučilišču v Inomostu odpravljen.

Naučno ministerstvo je odpravilo z 31. dec m. l. italijanski oddelek na vseučilišču v Inomostu. Od 1. januarja nadalje ni več italijanskih izkušenj na inomeškem vseučilišču. Nekateri listi sodijo, da nameravajo

ustanoviti italijanski oddelek vseučilišča v Trstu, kar je seveda kaj malo verjetno. Italijani trde, da namerava vlada umakniti napovedano predlogo o ustanovitvi italijanskega vseučilišča v Roveretu. Izključeno pa ni, da ustanove začasno italijansko vseučilišče v kakem južno-tirolskem mestu.

Poslabšan položaj na Ogerskem.

Pred kratkim je bil zopet pozvan perski ministerski predsednik na Dunaj, da ga vladar zasliši. In o tem zaslišanju Fejervarija pri vladarju poročaje, da mu je poročal samo o položaju. Bajе vlada ne namerava sklicati ogerske zbornice v zasedanje 1. marca, ker namerava večina združenih strank preprečiti nadalnje odgođenje ogerskega državnega zbora. Fejervari je tudi predlagal vladarju, naj imenuje kraljeva komisarja za glavno mesto Budimpešte in pa za peštansko stolico.

Iz Debrečina poročaje, da je prebivalstvo zelo razburjeno, ker so zaprli povzročitelje napada na nadžupana Kovača. Kovač pa namerava bajе kljub temu ostati debrečinski nadžupan, ako to zahteva minister. Menda je cesar zapovedal, da se Kovačev odstop ne sprejme, ker je prisiljen.

Za neodvisnost Poljske.

Poljaki, ki vedno sanjarijo o svojem nekdanjem kraljestvu, še niso bili nikdar dobri ruski državljani. To nam priča zgodovina minelega stoletja, to nam priča zlasti zadnji čas, ko smo brali o neštetih nemirih in revolucijah v Ruski-Poljski. Jasno je, da ta narod veliki Rusiji več škodi nego koristi. Ona mora vzdrževati tu mnogoštevilno vojaštvo, da vzdržava red. A tej škedi preti še nevarnost: Rusi stoeje danes nasproti veliki Nemčiji. Kakor znano, ima Nemčija jezo posebno na poljske zemlje v Rusiji, nikakor pa ne na ruske. Ko bi Rusi ne vladali nad poljskim kraljestvom, bi mogli živeti z Nemci v popolnem prijateljstvu in ne bile bi treba vsako uro čakati napada in treba bi bilo manj vojske. Vse to so začeli v zadnjem času razmišljevat i trezni Rusi in prišli do zaključka, da je najboljšje, če dajo Poljski neodvisnost nazaj. Kajti če se Poljakom posreči urediti samostojno državo, ne bodo Rusi imeli odkritesrčnejših prijateljev, zvestejših sosedov. Rusi pa bodo lahko razdrli različne trdajave in vzeli iz dežele svoje vojaštvo. Gotovo se tu navedene misli ne bodo še tako hitro uresničile, če se bodo sploh kdaj, lahko pa postanejo velikega pomena za Slovane. Kajti le na ta način se bosta pobratila zopet dva slovanska naroda, ki sta si sedaj tako v laseh.

V Rusiji.

Zadnja poročila iz Rusije kažejo, da je malodane konec krvavim plesom v slovanski državi. Stavke in upori večinoma ponehavajo. Stavka poštних in brzojavnih uslužbencev, ki je trajala nad en mesec, je udušena. Voditelje stavke so malone vse zaprli. Vkljub temu se poroča še iz mnogih krajev o različnih bombnih napadih in manjših uporih. Tako je v Samari ustrelil neki topničar generala Sergejeva. Na progi Varšava — Dunaj je napadlo petdeset oboroženih mož osebni vlak, da oprostite jetnike, ki se se peljali v vlaku. Dalje se poroča, da je med železniškimi uslužbenci na Ruskem zopet silno razburjenje. Bajse se je med njimi zopet začela živahna agitacija za železniško stavko. Poroča se iz mnogih krajev o vstaji kmetov. Tako nared. In vlada skuša z vsemi mogočimi tudi nasilnimi sredstvi udušiti upor. To svoje ravnanje upravičuje s tem, da zato zapira revolucionarje, da prepreči napade na mirno prebivalstvo. Pri prijetih prekučih so našli take množine orožja in streliva, da bi lahko pomerili tisoče in pogнали v zrak cela mesta. Vlada je prepričana, da odobrava prebivalstvo nastop vojakov.

Vatikan in Kvirinal.

Papež in italijanska vlada se zadnji čas vedno bolj približujeta. Dalje poročajo, da se je udeležil nekega dvornega sprejema bivši državni tajnik apostolske stolice, kardinal Rampola z dvema kardinaloma. Pri sprejemu so bili navzoči tudi zastopniki italijanske vlade. Za vzdrževanje inozemskih misijonov bo plačevala italijanska vlada vsako leto 200 tisoč lir. Italijanska vlada je tudi priznala, da dolguje v ta namen 3 milijone lir, od katere vsote bo plačevala italijanska vlada Vatikanu letne obresti 5 odstotkov v višini 150 tisoč lir.

Skandal v Debrečinu.

Že zadnjič smo poročali o nečudenem dogodku v Debrečinu, ki kaže dovolj jasno ogrsko surovost. Da osvetlimo še bolj mažarsko neolikanost, povemo danes še par podrobnosti o tem res nečudenem dogodku. Napad na nadžupana Kovača je bil jako dobro pripravljen. Pri vsakem vlaku čaka nanj mrtvaški voz, vreden tega človeka. Prvotno so nameravali peljati Kovača z osli, a ker eslev niso mogli navaditi na zvonjenje pri vlaku, so se odločili za dvoje grdih kljuset. Policija ni nikdar zapazila tega voza. Kovač je izjavil, da je povedal samo svoji ženi, kdaj odpotuje v Debrečini. Z njim ni potoval nihče. Ko je došel na debrečinsko postajo, kjer je hotel prenočiti na kolodvoru, je deset dijakov prijelo Kovača in ga vlekle ven, kjer so ga vrgli med množico. Tepli

se ga s pestmi in palicami, pljuvali vanj in ga nazadnje vrgli na pripravljen mrtvaški voz. Casa ni imel govoriti besedice. Vzeli so mu ure, verižico, denar, klobuk, ščipalnik, rokavico in palico.

Slovanski jug.

Vse zemlje, v katerih žive Hrvatje, Srbi, Bulgari in Slovenci, obsegajo 420 tisoč kvadratnih kilometrov. To je ravno toliko, kakor Japonska, malo manjše, kakor Francoska.

Bosna vstaja.

Bosna je dobila svoj hrvaški dnevnik. To je velika in važna novica iz Bosne, ki kaže, da se je začelo hrvaško prebivalstvo v Bosni gibati in da hoče napredovati. Seveda je v Bosni delo težavno. Tu je šele doba prehoda in vse javno življenje je še v povojih. Vlada je hotela ustvariti poseben bosenski narod ki ne bi bil ne hrvaški, ne srbski, ampak ločen od drugih. Zdaj so pa ustanovili hrvaški domoljubi v Sarajevu „Hrvatski dnevnik“, ki je začel izhajati z novim letom. List mora seveda računati s posebnimi bosenskimi razmerami in že takoj v začetku se mu stavijo težke ovire. List stoji na čisto hrvaškem stališču in hoče zbuditi hrvaško Bosno. Gospodarsko vprašanje bo glavna točka, kateri bo „Hrvatski Dnevnik“ posvečal svojo glavno skrb. Priporočal bo dele za ljudstvo in z ljudstvom, ter bo bosanskega seljaka klical na delo gospodarske samopomoči.

Italija pomnožuje vojaštvo ob italijanski meji.

Ko je nastopila nova italijanska vlada, se trdili listi, da nova italijanska vlada ni avstrijska prijateljica. In res je nova italijanska vlada že pokazala svojo veliko naklonjenost, ki je ima do Avstrije, v dejanju, ki gotovo ne bo všeč avstrijskim politikom in tudi morebiti ne berolinskim politikom. Italijansko vojno ministrstvo namerava namreč pomnožiti svoje posadke ob avstrijski meji. V Palmanuovi namestijo cel pehotni polk v Kjuzaforte pa cel bataljon. Kjuzaforte dobi tudi nove utrdbe. Vojaško skladišče v Vidmu pa nameravajo premestiti v Sacile, ki je bolj oddaljene od meje, kakor je Videm.

Ženitev španskega kralja.

Tačas se ženi španski kraljič. Mlad je še in mati ga je poslala po svetu, da si kaj ogleda. In res si je svet tako dobro ogledal, da je našel nevesto tam na Angleškem. — Pravijo, da ni prav kraljeve rodbine, pa je lepa in strašno bogata. Pred kratkim je

odpotovala v Rim, kjer prestopi v katoliško cerkev. Potem se sestane v Kap Martinu s španskim kraljem. Bilo srečno!

LISTEK.

Oderuh.

(V. Kožmak).

V mestu J. v Dolgi ulici je stal na pragu svoje prodajalne zlatar Repin. Opravljen je bil v star in že oguljen suknjič in velike sivkaste hlače. Na glavi je imel obnošeno čepico, pod čepico dvoje zaspanih oči, pod očmi rdečkast nos, pod nosom nekaj brk in pod temi široka usta. Tako upam da sem ga opisal dovolj natančno, da ga bode lahko vsak spoznal, ko ga zagleda.

Zlatar Repin torej je stal na pragu svoje prodajalne. Pozabil sem dozdaj omeniti samo še to, da je kadil smodko. Sedel sem v istem času na nasprotni strani ulice v gostilni pri oknu.

„Gostilničar, kdo je ta zlatar na pragu?“ vprašal sem radoveden kot vedno.

„To je zlatar Repin. On je krščeni žid, hodi tudi v cerkev — vendar škoda je bilo vede za njegovo glavo!“

„No, no, to pa menda ne bo pravo rečeno. Saj poznam več krščenih židov, ki pa žive prav krščansko.“

„Mogoče“, zmignil je gostilničar z ramami, „mogoče da so tudi take bele vrane med njimi a tale tamkaj gotovo ni tak. Samo ko bi ga poznali! Krstiti se je dal samo zato, da se je lahko bogato oženil. Cez malo časa pa je ženo pogнал in se polastil njenega premoženja.“

„Morda ga še kaj natančneje spoznam, neka žena me je presila, da bi ji kupil srebrn križek za na vrat, ga bom šel pa nalašč k Repinu kupit.“

Nato sem plačal in odšel k zlatarju na nasprotno stran ulice.

„Kaj bi radi?“ vprašal me je ne posebno prijazno, ko sem vstopil.

„Srebrn križek bi rad kupil za okras, če jih imate?“

„Križek? Seveda jih imam, pa kake! Čakajte, jih bom pokazal, da bote videli. Glejte tu so! Ali jih ni veselje pogledati? Na primer tale — ali ni to nekaj krasnega? Sam škof bi ga s ponosom nosil. Kateri se vam najbolj dopade? Ne res — vsi so lepi? Eden bolj kot drugi.“

„Meni se tale najbolj dopade“, dejal sem, pregledujoč križek za križekom.

Zlatar Repin ga je vzel v roko, pogledal nanj s pobožnim pogledom, ga poljubil in dejal: „Zares, vi imate okus! Verjemite

da ste si izbrali najlepšega in meni najljubšega. Verjemite, imam dražje, večje, a ta mi je najljubši, sam ne vem zakaj.“

„Koliko stane?“

„Koliko stane, to je težko reči. Ko bi ne bil trgovec, bi rekel da ga za noben denar ne dam, ker se mi tako dopade. Dajte mi samo tri goldinarje, pa je vaš.“

„Kaj? Tri goldinarje, tri krone pa dam.“

Zlatar je izbulil oči. „Odkod pa ste vi vendar?“

„Cemu to vprašate?“

„Rad bi vedel, če morda pri vas srebro na cesti pobirate, ker ga tako malo cenite.“

Med tem je stopil v prodajalno bled, siromašen mož in ponižno obstal pri vratih.

„Kaj bi radi?“ vprašal je zlatar.

„Bom malo počakal, imate ravno kupca.“

„Le kar povejte, temu gospodu se ne mudi.“

„Cenjeni gospod Repin — ponižno bi prosil —“

„Jaz nisem nikak „cenjeni gospod“ — zavrnil ga je zlatar. „Jaz sem samo ubog zlatar, dober kristjan, ki sem dal tukajšnji samestanski cerkvi zastoj kadilnico iz čistega srebra, iz takega, kot je ta križek.“

„Oprostite torej — gospod Repin — ponižno bi prosil, če bi mi mogli posoditi —“

„Kaj? Posoditi? Jaz ubogi revež, ki komaj toliko dobim, da se sam preživim, naj pa še posojujem? Po cele tedne ne pride nihče nič kupit, in če pride — pokazal je pri tem z roko name — hoče, da bi mu v lastno škodo prodal.“

„Škode pa vam ne mislim napravljati“, dejal sem hladno. Pa z Bogom.“

„No, no, saj nisem tako mislil. Koliko pa date — samo da bo nekaj kupčije?“

„Dva goldinarja.“

„Pa naj bo, da bote še drugič prišli, toda to vam rečem, tako poceni ne dobite takega blaga nikjer na svetu.“

Vzel sem križek in odšel. Malo dalje pa sem se usedel pod košatim kostanjem na klop in bil zelo radoveden, kako bo kaj oni prosivec opravil pri zlatarju. Ko sem malo počil, mahnem jo počasnih korakov zopet po oni cesti mimo zlatarjeve prodajalne. Vrata so bila na stežaj odprta in čulo se je vun glasno govorjenje.

„Kaj vendar mislite, Svoboda, — saj morate danes plačati 50 goldinarjev z obrestmi vred, zdaj hočete pa, naj vam zopet posodim. To vendar ne gre.“

„Lepe vas prosim, gospod Repin, usmilite se me; ko bi vi poznali mojo bedo, bi vam srce počilo.“

„Ne govorite tako neumno! Koliko src bi neki moral imeti, ko bi mi vsakokrat počilo, kadar bi videl takega reveža. Kaj norem jaz zato, če nimam denarja? Pa dajte!“

„Saj bi rad delal, delal noč in dan, samo če bi imel kaj — toda povsod iščem dela zaman. Vendar trdno upam, da me Bog ne bo zapustil. Morda žena kje dobi delo. Saj cele dneve bega po mestu in išče za služka.“

„Ali vam krojač Gričar še ni plačal rakve, ki ste jo naredili njegovemu otroku?“

„Ne še, saj je revež kot jaz. Za zadnje krajcarje sem kupil desk, misleč da bo plačal zanj njegov brat, zdaj pa ni plačila ne za deske ne za delo.“

„Vidite, tako se godi lahkomišljenim ljudem. Če bi jaz posojal na tako negotovost, bi bil kmalu sam berač in komu bi se potem smilil? Živi duši ne. Nič vam ne posodim, dokler prejšnjega ne plačate.“

„Toda, gospod Repin, glede mene ne bodite v skrbeh, vsaj imam vseeno še nekaj denarja med ljudmi in moje mizarско orodje je tudi še nekaj vredno. Usmilite se me vendar! Otroci doma jokajo gladu, trske bi grizli, če bi jih imeli. Počakajte me za onih petdeset goldinarjev še četrta leta in pa tale dva prstana kupite od mene. S težkim srcem jih prodam, peročna prstana sta, pa kaj hočem? Lakota je huda in vedno jokanje otrok mi trga srce.“

„Veste kaj“, dejal je zlatar čez nekaj časa, ko je pregledal prstana, „nisem vam mislil posoditi, ker zadnjič niste držali besede, pa vidim da niste mogli držati besede in ker ste pošten človek, vas vseeno še počakam, toda podpišite mi menjico, da ste mesto petdeset dolžni petinsedemdeset goldinarjev.“

„Petinsedemdeset!“ vzdihnil je mizar, „to je veliko!“

„No, če nečete, pa ne, silim vas ne. Plačajte torej takoj petdeset goldinarjev pa imate mir.“

Nekaj časa je bilo v prodajalnici vse tiho. Čez nekaj časa je zaropotal predal, zarožljaj ključ in zopet sem čul zlatarja:

„Torej sva gotova; če ne prinesete jutri petdeset goldinarjev, vas izročim sodišču.“

„Bom pa podpisal novo menjico“, dejal je mizar z drhtečim glasom.

Zopet je zaškripal predal in zažvenketali so na mizi srebrni goldinarji.

„Tukaj podpišite in ker sem vam skazal to dobroto, mi bote tamle vrata malo popravili.“

„Seveda, seveda, kadar bote hoteli. No koliko pa mi date za ta dva prstana?“

„Pet goldinarjev.“

„Nič več?“

„Če bi bila vredna petdeset, bi dal petdeset, ker sta pa vredna samo pet goldinarjev, jih dam samo pet. Ali ne razumete tega?“

„Pa sem ju kupil za deset goldinarjev.“

„Zakaj se pa date goljufati? Tu imate petak, vzemite če hočete, če ne pa pustite. Kdaj pridete vrata popraviti?“

„Lahko takoj jutri.“

„Dobro, toda pridite gotovo in kaj starih žrebļev prinesite seboj, vem da jih imate kaj doma, da mi ne bo treba novih kupovati. Zdaj pa z Bogom in na veselo skrajšnje svidenje!“ Zadnje besede so se čule nad vse zbadljive in zasmehljive.

Mizar Svoboda je stopil na cesto bled kot stena, pet mu je stal na čelu.

„Revež“, dejal sem sočutno na glas.

Ustavil se je za korak in me bolešno pogledal.

„Da, zares revež! Revež sem, Bog vas varuj takega življenja! Odkod me pa poznate?“

Stopil sem bližje in sva šla skupaj po cesti dalje.

„Slišal sem vaš razgovor z zlatarjem.“

„Da bi ga! Kje pa stanujete?“

„Tam v predmestju.“

„Ali imate svojo hišo?“

„Ne, plačati moram drago stanarino. Dela nimam, kruha nimam, denarja ni, ljudje pa so trdi kot skala.“

„Toda ne vsi.“

„Res je, vsi niso taki, marsikdo bi rad dal pa sam nima. O moj Bog! Zakaj so nebesa tako visoka in ti tako daleč?“

„Ne obupajte, prijatelj, Bog ni daleč. On vas ni zapustil, ampak vas samo skuša.“

„Saj nisem še obupal. Vsak dan grem v cerkev in molim, molim, toda nič ne pomaga.“

„Zdaj sem pa doma, tu notri stanujem“, dejal je moj spremljevalec, ko sva prišla pred precej veliko dvonadstropno hišo.

Šel sem z njim v hišo. Na dvorišču so se igrali otroci, deček in dve deklici.

„To so moji otroci. — Ali še ni mame domov?“ vprašal je deklico.

„Ne še“, odgovorila je žalostno in bolj tiho.

„Kosili še nismo nič“, pošepetal mi je spremljevalec na uho.

„Ata, lačna sem“, oglašil se je mali deček, ki je bil po zgledu svojih sestic še „ona“.

Mizar ga je pogladil po glavi. „Takojo boš dobil jesti, ljubček moj, takoj, samo malo še počakaj, da pridejo mama domov.“

Segel sem v žep in mu dal desetico.

„Na, boš kupil žemljo. Kako ti je pa ime?“

„Francek“, odgovoril je hitro in veseloga obraza stisnil desetico v žep.

„Le pojdi po žemljo“, prigovarjal mu je oče, nakar so vsi trije odhiteli z dvorišča.

Šla sva v mizarjevo delavnico, ki je bila obenem tudi njegovo stanovanje. Bilo

je tamkaj snažno a žalostno. Dleta, obličji, kladiva in drugo orodje je ležalo v kotu kot mrtvo. Nikjer ni bilo videti nobene trske, vse pometeno, prazno, tiho. Samo kanarček je poskakoval v kletki in zdajpazdaj malo zažgolel.

„Usedite se nekoliko“, ponudil mi je stol,

„Hvala, se mi mudi. Želim da bi imeli kaj več dela, ko se zopet vidimo. Z Bogom!“

„Bog daj, da bi bilo tako!“ — — —

*

Približala se je jesen. Ozimino so večinomoma že posejali, na polju je bilo vse prazno in tiho. Le tupatam se je čul strel; zajci so se potili, imeli so „skušnje“, in vsak se je bal da ne bi „padel“.

Pet me je zopet zanesla v mesto.

Nebo in celi svet okrog mene se mi je zdel podoben očesu umirajočega človeka. Listje po drevju je rumenelo in bilo podobno licu jetičnega človeka. Lastovke so se zbirale za odhod.

Bilo je lepo zunaj, toda neveselo, vse drugače kot spomladi. Take tudi v mojem srcu.

Prišedši v mesto sem se spomnil mizarja Svobode. Šel sem ga obiskat.

Bil je na dvorišču in ravno izgotavljal majhno rakev.

„Dober dan“, pozdravil sem ga kot dobrega znanca. „Imate veliko dela?“

Dvignil je glavo, me žalostno pogledal in na ustih mu je zaigral hladen smeh, ki mi je segel v srce. Tako se nasmehne solnce na vernih duš dan velim cveticam na grobovih naših rajnikih.

Bil je bled in suh da je bilo groza. Podal mi je roko in dejal: „Imam dele, da, toda kakšno! Pojdite pogledat!“

Peljal me je k odprtemu oknu in pokazal v sobo: „Poglejte notri“, zašepetal je in si zakril obraz z rokama.

Na klopi je ležal mali Francek mrtev. Truplo je bilo blede kot vosek in podobno angelčku. Pri glavi je gorela oljnata svetilka, pri nogah je sedela mati, šivala malo oblačilce in solze so ji kapale druga za drugo na belo platno.

„Pomilujem vas, ubogi človek, toda privoščite nedolžnemu otroku nebeške veselje! Teda kako vam pa drugače kaj gre?“

Zamahnil je z roke in odvrnil: „Slabo. Da sem mogel kupiti desk za detetovo rakev, je morala žena zastaviti pri zlatarju Repinu svojo praznično obleko. Še na kolena je morala pasti pred njim, da jo je sploh maral. Bal sem se zanjo da obupa ker se ni dala utolažiti.“

„In dela nimate nič?“

„Nič. Iskal sem ga po mestu in v tovarnah, pa brez uspeha.“

Žalosten sem zapustil nesrečnega siromaka.

*

Prišla je zima, minili so veseli božični prazniki in nastopil je veseli predpust. Prišel sem zopet v mesto. Pred hišo, kjer je stanoval mizar Svoboda, je bil naložen voz pohištva. Kde se neki v tem času seli od tod? mislil sem si sam pri sebi. Grem bližje in z dvorišča sem zaslišim glasove razjarenih žensk. V tem prileti skozi vrata na ceste ves rasopihan zlatar Repin in vpije na ves glas: „Po policaja, po policaja!“

„Me ti bomo že pokazale policaja, grdoba oderuška“, kričale so ženske in mahale po njem z metlami.

„Mirujte, ženske, mirujte“, svaril jih je neki uradnik, ki je videl ta prizor, „drugače vas še zapro.“

„Le takoj naj nas zapro, takoj, če hočeje“, kričale so vse vprek in par se jih je mogočno postavilo pred uradnika, ki je videl, da je najbolj varno če kmalu zgine.

Radoveden vprašam neko žensko, kaj vse to pomeni in kaj se je zgodilo.

„Ubogi mizar Svoboda ni mogel plačati oderuškega zlatarja Repina in zato se mu izpraznili danes stanovanje skoraj do gola. Ali ste morda poznali tega reveža?“

„Seveda sem ga poznal.“

„Tedad pojdite malo noter pogledat, vse so mu vzeli, on pa leži bolan na smrt.“

Vedla me je v sobo, kjer je bilo žalostneje kot v grobu. Da, žalostneje! V grobu ni lakote, ni mraza, ni bolezn, ni solz, a v mizarjevem stanovanju je bilo vsega tega v obilici. Svoboda je ležal v kotu na nekkih cunjah in stokal. Žena je sedela zraven na klopi in krčevito stiskala k sebi jokajoče dete. V sobi je bilo drugače prazno in zapuščeno, da je bilo groza.

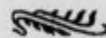
Med tem so se ženske zunaj pomirile in prišle druga za drugo v sobo. Pogled na ubogeega siromaka je vzbudil v njih splošno sočutje. Začele so po tihem med seboj govoriti, odšle za par trenutkov in začele znašati skup, kar so ravno mogle utrpeti: obleko, drva, jedila in skušale utolažiti ženo, ki je na pol mrtva gledala pred vse v zid.

Stisnil sem starejši deklici nekaj denarja v roko in žalosten odšel.

*

Zvečer sem v gostilni blizu te hiše večerjal. Zlatar Repin je sedel v družbi lepo oblečenih gospodov, jedel in pil da je bilo veselje ter govoril sladko in medeno s svojimi tovariši o splošnem svetovnem napredku o razsvetljenosti današnje dobe, o človekoljubju itd.

Večerja mi ni teknila, dasi sem bil lačen. Srbelo me je v rokah prav pešteno, ko sem čul take pogovore. Mislil sem si: če bi bil jaz vladar vsaj en teden — takin bi hotel pokazati!! — —

Razgled po domovini.

Našim naročnikom. Današnje številko pošiljamo še vsem starim naročnikom, četudi še niso naročnine obnovili. Kdor nam lista ne vrne, ga bomo smatrali za naročnika, mu pošiljali list naprej in seveda zahtevali naročnine. Obenem prosimo vse stare in nove naročnike blagohotnega potrpljenja, ako se pripeti semtrtja kaka nerednost, ker je vsled listove izpremembe v tednik sedaj v začetku leta veliko sitnosti in težav. Potrudili se bomo, da bo kmalu vse v redu!

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Premeščeni so bili:

č. g. Lovro Lah iz Žirov za župn. upravitelja na Goro pri Idriji; č. g. Anton Žnidaršič iz Škocijana pri Dobravi v Smlednik (namesto č. g. Frančiška Zajc, ki ostane še v Koprivniku); č. g. Janez Debevc mestni kaplan v Kranju za župnega upravitelja v Budenje; č. g. Ivan Barle kaplan v Trziču v Kranj; č. g. Frančišek Vovko, kaplan v Starem Trgu pri Ležu v Trziču. Stalni pokoj je dovoljen preč. g. župniku in duh. svetniku Ivan Škvarca v Budanju. Začasni pokoj je dovoljen č. g. Ivanu Zupančič, bivšemu kaplanu v Delenji vasi. — Umrl je v ljubljanskem

Leonišču č. g. vpokojeni župnik Matevž Pintar. Rojen je bil v Zalilegu l. 1859 za mašnika posvečen l. 1883. Deloval je dal časa na Trati, nekaj časa v Št. Gotardi. Nedavno pa je vsled bolezn stopil v pokoj. Naj počiva v miru!

C. kr. uradniki in kmet. Nedavno so se posvetovali v Ljubljani uradniki o shodu, katerega nameravajo v kratkem sklicati. Na tem shodu bodo zahtevali, da se jim zvišajo plače. Ni še dolge temu, ko so uradnikom zvišali plače, a sedaj zopet zahtevajo povišanje. Med temi uradniki jih je mnogo ki imajo po 3000, 4000 in še več letne plače.

a tudi ti zahtevajo zboljšanje. — Kako vpitje pa je zagnala nedavno ljubljanska gospoda, ko so kmetje zahtevali, da se jim plača liter mleka za par vinarjev dražje nego doslej. Huda plača psovka in tudi marsikateri udarec je pajei na ljubljanskem trgu na hrbet ubogega kmeta, ki se je potezal za svoje pravice. Ubogemu kmetu, ki se trudi dan za dnevom, da si prisluži vsakdanji kruh, ne privoščijo ničesar ravnosti ljudje, ki zahtevajo za se vedne več denarja. Ali je to pravično?

Podpirajte katoliško časopisje! Še vedno je čas za narečevanje časopisov. Velikega pomena je dandanes časopisje. Kolike dobrega učini pošten katoliški list, nasprotno pa so nepregledne žalostne posledice, ki jih učinijo liberalni listi. Ne naročajte, ako hočete dobro sebi listov, ki zagovarjajo publi liberalizem. Širite med seboj dobre liste, v prvi vrsti „Domoljuba“. Zgled naj vam bodo katoliški štajerski Slovenci! Njihove glasilo „Slovenski Gospodar“ ima že okoli 10 000 naročnikov, „Naš Dom“ nekaj nad 18 000. Samo pri sv. Benediktu v Slovenskih goricah, ki ni posebno velika župnija, imajo nad 130 Slov. Gospodarjev in mnogo drugih katoliških listov. — Apostolsko delo opravlja, kdor razširja in naroča poštene, katoliške liste.

Liberalci — sovražniki kmeta. Jako lepo deluje „Zadružna zveza“, pri kateri je vpisanih največ posojilnic in kmetijskih zadrug. To pa ni všeč liberalcem. Začeli so je napadati in ovadili so jo državnemu pravdnistvu, češ, da je goljufala. — Državno pravdnistvo je kajpada na ovadbe „Slov. Naroda“ začelo takej preiskavo, a se je prepričalo o neosnovanosti napadov in vstavilo postopanje. Vsa javnost se je zopet prepričala, da liberalna stranka in nje časopisje živi od same laži.

Iz vlaka je skočil realc Franc Rupnik. Naveličal se je šole in pobegnil iz Idrije v Trst. Ko so ga peljali po odgonu domov je med Legatcem in Borevnico skočil iz vlaka. Zlomil si je levo nogo in desno ramo. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

Slovenski obrtnik se imenuje novi list, ki je začel izhajati z novim letom v Ljubljani. Namenjen je našim obrtnikom; ki doslej niso imeli nikakega stanovskega glasila. Cena listu je za celo leto 6 K.

Krščansko socialno delavstvo je imelo na Dunaju velik strankarski shod, ki je deločil, kako naj se drže delavci, če pride do splošnega štrajka. Shoda se je na pevabilo udeležil tudi profesor in deželni poslanec dr. Janez Ev. Krek.

Razvoj krščanskih društev v Ljubljani. Lepo se razvijajo vsa krščanska društva ljubljanska. Najživahneje de-

luje gotovo krščanska socialna zveza v svojih prostorih v novem hotelu „Union“. Tu se vrše vsak torek ob pol 8. uri zvečer jako zanimiva predavanja o najrazličnejših predmetih. V istih prostorih se vrše shodih raznih strokovnih društev, prav dobro obiskane shode prireja zlasti katoliško delavsko društvo. Tudi krščanska ženska zveza ima tu svoja predavanja. Poleg tega ima krščansko socialna zveza vsak teden svoje pevske vaje, poučuje se tu v knjigovodstvu, ženski v šivanju i. dr. Skrbi se pa tudi v društvih za pošteno zabavo. Nedavno je priredil moški oddelek kršč. socialne zveze tu zabaven večer, pretečeno nedeljo je proslavljal ženski oddelek svojo obletnico z jako izbranim sporedom. A tudi v drugih duštvih se živahno gibljejo. Pohvalno nam je omenjati društva katoliških rokodelskih pomočnikov in katoliškega mladeniškega društva. Njiju napredek mora vsakega poštenega človeka razveseliti. Kako sta obe društvi priljubljeni spričuje dejstvo, da je obširna dvorana „rokodelskega doma“ pri vseh prireditvah teh društev prenapolnjena. Enako lepo deluje „katoliško društvo za delavke“, ki so nas pretečeno nedeljo razveselile z zabavnim večerom, pri katerem so se vse točke programa v vsestransko zadovoljnost občinstva izvršile.

Dva imenitna bratca sta Malovrh in Seliškar. Prvi je urednik „Slovenskega Naroda“, drugi njegov marljiv dopisnik in sotrudnik. Verjetno je, da dr. Tavčar tudi Seliškarja spravi še v uredništvo. Oba sta „poštenjaka“ od nog do glave. O prvem trdijo hudomušni ljudje, da se vrlo dobro razume na žlice in površnike. O Seliškarju pa trdijo zlobni jeziki, da se je pokazal zlasti pri vojaštvu, kjer je služil, za poštenjaka skozi in skozi. Ta mož sicer skuša spraviti druge poštene ljudi ob dobro ime, v svojem glasilu „Narodu“ obrekuje tudi dr. Šusteršiča. A v „Slovcu“ smo čitali, da ni imel dr. Šusteršič drugega zasebnega opravka s Seliškarjevo osebo, nego to, da si je na njegovo prošnjo kot poslanec prizadeval doseči, da mu milostnim potem izpregledajo nasledke kazni, ki jo je imel pri vojaki zaradi tatvine. Ta mož je izdal kmete ljubljanske okolice pri zadnji mlečni aferi, ko se je šlo za podraženje. Najprvo je kmetom svetoval, naj mleko podraže, ko so to sklenili a niso mogli tega doseči, je pa isti Seliškar obžaloval, da je imel s kmeti opraviti. Taki ljudje torej dopisujejo v „Narod“, in potem naj jim kdo veruje!

Velik polom liberalnega podjetja. Liberalci so se spravili zadnji čas nad „Zadružno zvezo“, ki se vedno lepše

razvita in razširja. To pa radi tega, da bi odvrnili pozornost od velikanskega poloma, ki je doletela delniško pivovarno Zalec-Laški trg. Bilanca tretjega upravnega leta 1905. kaže strašno izgubo 265.000 kron. Ubogim delničarjem se bode od delnic, ki znašajo 600.000 kron polovica to je tristo tisoč kron odpisalo. Razburjenje med odškodovanimi delničarji je uprav velikansko in na Štajerskem utegne ta polom, ki so ga zakrivali naši kranjski liberalci, imeti žalibog slabe nasledke v narodnem oziru. Trpela bode kreditna banka ljubljanska zelo veliko izgubo. O tem strašnem polomu naj poročajo liberalci, ki so tako v skrbeh za vsak konsum, za vsako kmetijsko društvo na deželi. Pometajte raje pred svojim pragom vi, ki ste s tem faliranim podjetjem prizadeli več škode, nego vsi propadli konsumi skupaj.

Čebelarke vesti.

Podružnica v Gorjah pri Bledu ima dne 21. januarja ob 3. uri popoldne v prostorih bralnega društva občni zbor. Po zboru predava tajnik osrednjega društva g. Bukovic.

Podružnica v Bohinjski Beli ima dne 21. januarja ob 10. uri popoldne v ljudski šoli občni zbor.

Čebelarji, vdeležite se mnogobrojno!

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

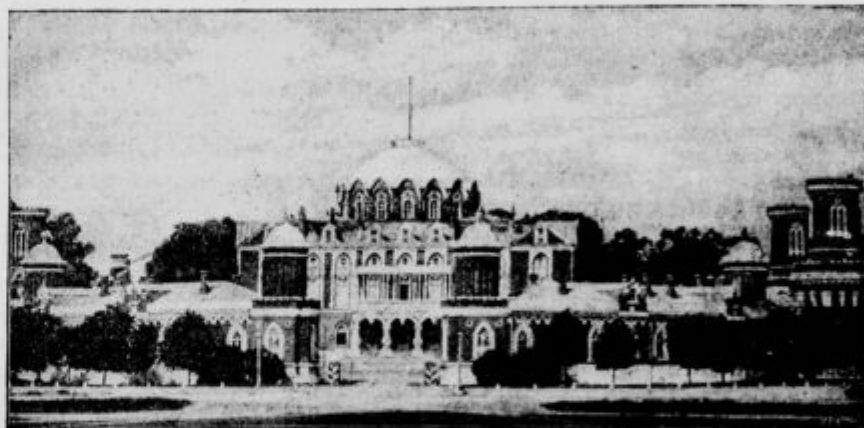
d Občinske volitve v Šmartnem pri Litiji. — Ko se je „Narod“ že izvesil nad v resnici nepričakovane zmago pri občinskih volitvah dne 28. decembra 1905, hočemo tudi mi resnično in nepristransko poročati o celi zadevi. Narodna katoliška stranka si je po posvetovanju z zaupnimi možmi postavila v večini stari odbor, ker je isti modro in premišljeno gospodaril, o kaki duhovniški stranki tukaj ne more biti govora, saj je med 21 možmi odbora bil samo 1 duhovnik. A liberalci so hoteli občine dobiti na zvit način nase s tem, da so kmete preslepili z novo „ljudske stranke“. To tudi priča brzobjavka, ki so jo liberalci poslali po volitvi in ki se doslovno glasi: Bonaventura je vedno zafura. Navzlic škofovim pooblastilom pri današnji občinski volitvi sijajno zmagala narodna predna stranka v vseh treh razredih... Živela svobodna narodna kmečka stranka. Kaj se to pravi? Da imajo liberalci tudi poštene katoliške može za liberalce. In tako je postala Kostrevnica, čez katero je „Narod“ še lani rjul, da je najbolj klerikalna vas na Kranj-

skem, kar čez noč liberalna in možje puste, da se v njihovem imenu tako sramoti sveti in vneti naš škof. Ali sedaj spredite, kako se vas liberalci v svoj tabor zavedli?! Sicer se o kaki sijajni zmagi ne more govoriti, kajti če je podžupan prišel v odbor po žrebu in tako tudi dva moža v II. razredu, to vendar ni tako silno sijajno! Toda pri liberalcih je tako vse sijajno, pustimo jim to veselje. Tako so „Narodu“ telegrafirali. A ustrašili so se, in v dopisu v „Narod“ ne govorijo več o liberalcih, ampak o „ljudski stranki“, kar je seveda pesek v oči katoliškemu možem. Dopis so naslovili: ljudski glas — božji glas. Mi pa pravimo: gostilničarjev glas bo odslej v občini odločevalen glas, kajti vsi gostilničarji od Krzearja do Rebavsca so odborniki. Nadalje laže „Narod“ tako-le: „Namen duhovništva in njenih (!) privržencev je bil: proč s sedanjim županom, na stol našega kimovca.“ To je čisto navadna laž dopisnika, kajti sam župan Hostnik in njegov brat in odbornik Strah in mnogo drugih lahko spriča, da je še dan pred volitvijo poslal kaplan Kralj listino mož katoliške narodne stranke, kjer je bil postavljen v I. razredu: Leopold Hostnik. To listino je poslal bratu Antonu Hostniku. To lahko oba spričata, čemu torej dopisnik tako nesramno laže? Ravno tako je laž, da se je čez noč ustanovila prava ljudska stranka. Čez noč se ne dajo tiskati v Ljubljano glasovnice, ampak delalo se je že dolgo dolgo prej. Namen liberalcev je bil pa ta. Da je prvi razred njihov, to smo mi vsi vedeli že naprej: prijatelji in neprijatelji, zato bi morali z nami vred voliti skupne kandidate: Hostnik, Zore, Knaflič, Izgovšek, Planinšek. A prvi razred so hoteli ohraniti zase, da pridejo notri strastni liberalci, katere bi ljudstvo nikdar ne volilo v 3. ali pa v 2. razredu. Zato so postavili v III. razred Zoreta in v II. Hostnika, katerima tudi kmetiški možje zaupajo. Poleg nju pa so postavili nekaj odločno katoliških mož, pomešanih s kimovci. In na ta način so zmešali naše ljudstvo. To je resnica in nič drugega. In tako je šmartinski podžupan prišel po žrebu v odbor in v 3. razredu so se glasovi tako cepili iz osebnih ozirov, da so liberalci zmagali, dasi izvoljeni možje niso liberalci. V drugem razredu so 3 katol. stranke, dva liberalne. Laže tudi „Narod“, da če bi se šmartno samo količkaj potrudilo, bi dobili tudi ta razred v roke. Pojdite lagat drugam, če vam bo kdo verjel. Povejte same enega Šmarčana, katerega bi bili še lahko dobili?! Ali niste vse zbojnali? Saj je prišel še celo učitelj Mlakar od doma, da vas je reševal poloma. Ali ni isti Mlakar celo moral iskati pooblastila pri svoji gospodinjji, da ste dobili s katoliško stranko enako glasov: 35?! Ali ni prišel liberalizem reševati cele pl. Wurz-

bach iz Gradca in to na davek 2 kr, in Jenko in Slanc iz Litije? Torej vendar ni šlo tako gladko in sladko liberalcem. Prvi razred je res prišel popolnoma v roke liberalcev, ne pa „ljudske stranke“, kakor smo omenjali. Z ljudstvom imajo to zvezo, da jim v gostilne ali pa v štacuno nosijo denar. Ali je mar „ljudska stranka“ — nadučitelj Debelak in trgovec Janez Razboršek ali pa gostilničar Ivan Vozelj ali pa tovarničar Franc Knaflič ali pa čevljar Fr. Hauptman? Ne, če se ti „ljudska stranka“, potem bo res v odboru se čul pravi — ljudski glas. V celoti se torej stranke razdele sledeče: 6 odločnih katoličanov; 5 zagrizenih liberalcev; 1 je socialni demokrat; 6 jih bo pa pokazalo, kaj so. To je slika volitve; vrednost in zasluge mož pa bomo sodili po njih dejanjih!

d Vaške novice. Nov gasilni dom je dobila tuk. požarna bramba. — Cerkevno petje pod vodstvom g. organista prav vrlo napreduje. Posebno krasno poje moški zbor. Fantje in možje, le korajžo! — V gozdu posestnice Marije Knez se proti koncu lan-

zdaj najbolj vesele praznike je bilo največ hinavščine in nevoščljivosti med ljudstvom, in sicer zato ker smo imeli izvoliti Pakižu namestnika. Katoliški zaupni možje so si izbrali za kandidata moža, kateri kaj velja, in je obenem za naš okraj že državni poslanec, dvornega svetnika France Sukljeta, nasprotniki pa Jurija Drobniča iz Sodražice. To je bilo agitovanje, da še ni bilo tako hudega pri nas. Tako so se trudili nasprotniki, da bi šli gorki v nebesa, ko bi bili tako vneti za božjo čast. Svojo zverinsko oliko so pokazali najbolj na javnem shodu v Ribnici, ki sta ga sklicala Šusteršič in naš kandidat Suklje. Ko so se sešli skupaj in je bila dvorana polna, so zahtevali, da naj govore govorniki zunaj na trgu, češ da je v dvorani premalo prostora. Ko tega niso dosegli, so začeli zmerjati govornike na vse mogoče načine, in jim niso pustili spregovoriti. Ko niso nič več vedeli, s čim bi srametili govornike, so začeli tuliti, žvižgati, na roke tolči, in sicer tako, da kdor ni bil navzoč, mu ni mogoče ne popisati ne do-

Carški grad Petrovskoje pri Moskvi.

skega leta grabili listje in kosili travo za nastiljo. Na sredi pota so zakurili ogenj. Popoldne so na voz nalezili in peljali ravno čez ogenj. Pri tem se naenkrat voz užge in zgori. Voli so rešili. Cel gozd je bil v veliki nevarnosti. Bodite bolj previdni! — Trobentice že lepo cveto po solnčnatih krajih pod trgom.

Z ribniške zemlje.

d Kako sodi naš kmet o liberalcih. Naslednje vrstice smo prejeli iz kmetiške roke: Preljubi „Domoljubovi“ bravci pe širni slovenski zemlji! Zelim vam sporočiti, kako smo v Ribnici in njeni okolici Božične praznike obhajali. Vreme smo imeli prav spomladansko, težko bomo imeli velikonočne praznike tako prijazne, ali pri vsem tem ni bilo nič kaj veselega in tudi nikake zadovoljnosti. To je povzročila smrt našega deželnega poslanca Primoža Pakiža. Sicer bi se bili prijateljsko pozdravljali, toda

povedati. Bil je vrišč in šum, teptali so z nogami, da se je vse treslo, da niso se drug drugega razumeli. Bili so podobni sami zverini. Ravno s tem zlobnim obnašanjem so se tako pristudili vsem navzočim, in mnogo mož sem slišal da so rekli: „Mislil sem voliti Drobniča, zdaj pa ne bom, ker ima take divjake za svoje prijatelje in pomočnike.“ Človek si tu ni bil življenja svest, tudi norci po norišnicah niso taki. Ali se more takim razbijačem kaj zaupati, niti krav bi jim ne dal pasti, ne pa ljudstvo zastopati. Zmagali so pa le na shodu in bili so ponosni na svoje divjanje, češ zdaj smo pa že gotovi, da zmaga naš Jur. Shod se je vršil na to v župnišču in ko so se možje razšli na svoj dom, je bil vsak tako razburjen, da, ko bi bil tisti čas, ko smo te zverine poslušali, katerokoli opojno pijačo pili, bi se ne bilo tako vsacega prijelo kakor to počenčanje. Celi čas, dokler nismo storili svoje dolžnosti, je nekaj ležalo na srcu, kot bi se šlo

za življenje. Toda hvala Bogu, vse smo z mirno vestjo prestali, in mi tihi in mirni zmagali. Zdaj lahko vprašamo: kričači, kje je vaša zmagaja? kje so vaše zasluge? s čim bodo vaše agitacije poplačane? Jaz mislim, da ste s tem zadovoljni, kar ste dosegli v Ribnici na shodu. Mislim pa tudi s svojo kmetiško pametjo, da mora vsacega, kateri je divjal v Ribnici „v oči zebsti“, če tudi najbolj solnce pripeka. Zdaj bo oni vaš zastopnik v deželnem zboru, ki ste ga v Ribnici tako sramotili, ki ste mu vse rekli, same človek ne, zdaj vam bo ljub in nakljen, tako kakor nam drugim, ki smo mu dali iz svoje volje zaupanje. Pa kaj hoče družega naš poslanec g. Šuklje, kakor odpušiti vam, ki ste usmiljenja vredni, ker ste se tako surovo obnašali. Mari naj bi se bilo to zgodilo mirnim potom, bilo bi lepše in ljubše Bogu in ljudem.

d **Blago delo.** Gospôda v Laščah se je na plemenit način odkupila od novoletnih voščil. Za neko ubogo, belno mater, katero

d **»Zreli možje«**! Na drugem kraju piše zopet volivni oklic: „... pokažimo tudi mi 4. januarja 1906, da smo zreli možje...“ No liberalci, vi niste čakali 4. januarja, ampak pokazali ste še svetega Štefana na dan v Ribnici, da ste „zreli“, zreli za — divjake.

d **Gasilno društvo v Dobropoljah** se oživlja. Prvo nedeljo t. m. je bil občni zbor. Obljubili so, da bodo spravili potrebno društvo v red in skrbeli za boljše hranjenje gasilnega orodja, kakor je bilo minuli dve leti. Za načelnika je bil izvoljen vpok. železniški uradnik g. Ivan Čelofiga njegovim namestnikom posestnik gosp. Fr. Kaplan, tajnikom župan g. Fr. Mustar in blagajnikom župan g. Jos. Štih.

d **Česa še nimamo v Dobropoljah?** Prav zadnji sicer nismo, a nekaj, kar imajo že naši sosedje in skoraj vse večje fare v deželi t. j. izobraževalnega društva nimamo. Naša dekleta so sicer zelo gosposko oblečene, v rokavicah so po

njegov je prišel s Francozi l. 1809. v Metliki iz Nemškega. Ljudje so ga spoštovali vsi brez izjeme, ker pomagal je vsakomu, s svetom in tudi dejansko posebno s homeopatičnimi zdravili. Našli so nekaj gotovine pri njem še, katero je hotel dati v dobre namene, a ga je smrt prej ugrabila. Pogreb je bil jako lep. Bil je dober katoličan in vnet Slovenec Sveti naj mu večna luč!

d **Poročil** se je pismonoša Martin Starec iz Čuril s Katarino Šuklje iz Trnovca. Blagoslovi Bog!

d **Vino pokradli** so v Drašičih posestniku Martinu Pečariču. Izrezali so ključavnice, odprli vrata in se napili dobrega vina povrh ga pa še precej odnesli za „tri kralje.“

d **Gospod dekan** v Semiču so se vrnili domov še dovolj zdravi. Bog dodeli popolno zdravje!

d **V Črnomlju** je umrl poštar Fr. Šusteršič. Pogreb je bil lep.

d **Za „Trifare“** sta poslala č. g. Francišek Česarek, župnik, v Zagradcu in g. Mhael Koželj v Podbrezju vsak po 10 K. Bog plačaj!

d **Novoga brivca** imamo v Črnomlju že nekaj casa. Obrije vsakega izvrstno. Kdor bi se morebiti zanimal zanj, lahko vpraša v pisarni gluhega črnomeljskega notarja.

d **Moške podružnice** sv. Cirila in Metoda spite v Metliki in Črnomlju že par let. Uspavala sta ju Burnik in Ščetina, ki sta oba privrženca onih, kateri so hujskali proti družbi ob učiteljskem zborovanju v Pulju.

d **Novo trgovino** je otvoril z novim letom v Starem trgu g. Mhelič. Ljudje močno kupujejo pri njem, ker ima dobro blago in zmerne cene.

d **Umrl** je v Črnomlju tukajšnji poštar Šustaršič.

d **Pete je brusil** v Nemški loki za propadlega Drobniča ondodni poštar Meditz. Ker uganja ta možicelj tudi ob drugih prilikah svojo premedro politiko, mu hočemo v bodoče obračati več pozornosti. Heil!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d **Šmarije.** Solski vrt. Pred enim mesecem ste poročali resnico o žalostnem stanju našega šol. vrta. To je bilo hudo Nekdo, — pa menda ne g. nadučitelj, je zaradi tega v „Slovenskem Narodu“ ozmerjal vse vprek in zapisal na koncu svojih otrebov: Sramota vsemu „blagoslovljenemu“ stanu! — Vprašamo n. pr. „našo šolsko vodjo“: Kakšen hrup bi vstal, ko bi kdo zapisal zaradi njegove neprevidnosti: sramota vsemu učiteljstvu! Z zmerjanjem se resnica ne spravi s sveta!

Samostan Tróicki pri Moskvi.

je pozabil njen mož v Ameriki, nabrali so čez sedemdeset kron. Pohvalno moramo omenjati našega gospoda davkarja, ki je prvi zapisal na nabiralno polo lepo številko, po kateri so se ravnali naslednji darovalci.

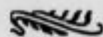
d **»Na prašnici jim je pogorelo.«** Naši liberalci so pisali v volivnem oklicu: „4. januarja 1906 napočil bo naš praznik, ki naj bo tudi kmetskega ljudstva vstajenja dan!“ Malo prezgodaj je vstajenje po zimi, na spomlad ga kaže vsaka poštena pratika. Ker so liberalci hoteli meti vstajenje pred pustom, zato jim je pa smrznilo njihovo vstajenje. Nekaj so se res vzdigovali, ali bili so preslabotni in so padli vznak na ... t. . . ! Torej liberalci, postavite prihodnjič svoje vstajenje na gorkjši čas.

zimi in po leti, fantje so tudi kar po naj-novejši šegi, a tega, kar bi se k gosposki obleki kaj dotro prileglo, pa nimajo — izobraženosti duha in srca. Prav primerne prostora res ni na razpolago, a z dobro voljo se bo pregnala tudi ta zapreka. Naj bi se vendar kdo letil društva!

Belokranjske novice.

d **Umrl** je v Metliki gospod Franjo Schönbrun, bivši učitelj star skero 81 let. Škoda ga je še kljub njegovi visoki starosti. — Ker pokojni Š bil je vse. „Vse je naredil, in kar je naredil, je dobro naredil“ dejali so gospod proš sami. Bil je dolgo let cerkveni ključar, poprej učitelj in sicer dober slovenski učitelj; načelnik požarne brambe in tudi občinski tajnik. Oče

d **Iz Boštanja.** Izobraževalno društvo v Boštanju sklicuje na 21. t. m. (nedelja) društveni shod s predavanjem in občnim zborom. Shod se vrši popoldne po litanijah v društveni sobi. Vspored: 1. Predavanje (g. Vidmar). 2. Poročila odbornikov. 3. Volitev odbora. 5. Raznoterosti. — Odbor.

Gorenjske novice.

g Št. Vid nad Ljubljano. Domača podjetja. Velik korak naprej v mizarški obrti je naredila tukajšnja mizarška zadruga. Postavila je praktično urejeno mehanično mizarstvo delavnico z najnovejšimi stroji te stroke in tako ji bo mogoče konkurirati z velikimi tovarnarji. Stroje postavlja tehnološki obrtni muzej z Dunaja po svojem inženirju g. Sommerju. Vlada je dala zdatno podporo za stroje, za kar si je posebno prizadeval profesor Apitsch. V soboto 13. t. m. je pod nadzorstvom inženirja Sommerja prvič stekel 20 konjskih sil močan parni stroj v veliko veselje naših mizarjev. — Istotako je postavil moderno mehanično delavnico z bencin motorjem tu kajšnji mizarški mojster Franc Šušteršič. Njegova delavnica je že nekaj tednov v najlepšem tiru. Bog daj srečo tem domačim podjetjem.

g Čitalnica je priredila preteklo nedeljo javno podučno predavanje. Predaval je g. dr. Lampe. Prav zanimiva in podučna, sem in tje tudi šaljiva so bila njegova izvajanja iz medsebojnega razmerja modernih velevlastij. Prav všeč nam je bilo tudi, da nam je razložil, kaj namerava liberalizem z novo postavo o zakonu. Poslušalcev je bilo izredno veliko. — Opomnili pa bi radi nekaj, kar naj odbor čitalnice blagovoli upoštevati: 1. Vidi se, kako se tudi ženske, zlasti tovarniške delavke, katerih je tukaj precej nad 100, zelo zanimajo za predavanja. Ali bi ne bilo dobro in koristno, da se za ženske morebiti enkrat na mesec priredé posebna predavanja? 2. Odločno naj se gleda na to, da šolski otroci nimajo dostopa k tem predavanjem, ker niso za drugega tam kakor za nemir. — Prihodnje podučno predavanje se bo naznanilo v „Domoljubu“ in v „Slovincu“ v pravem času. V nedeljo 21. t. m. popoldne ob 3. pa ima čitalnica svoj reden društveni shod v svojih prostorih. Vsi člani in prijatelji dobrodošli.

g Občni zbor prostov. gasiln. društva v nedeljo 14. t. m. ni bil sklepčen, zato se skliče še enkrat in sicer bo v nedeljo 21. t. m. popoldne ob 3. v pisarni načelnika. Ta občni zbor se bo vršil brez ozira na število navzočih članov.

Iz kranjskega okraja.

g Splošna volilna pravica — in „Gorenjec“. V uvodnem članku predzadnje številke konstatira „Gorenjec“ z žalostjo, da se splošna volilna pravica ne da več preprečiti. Gre mu zdaj edino zato, da stranka ne izgubi dosedanjih mandatov. Zato že naprej zahteva tako volilno geometrijo, da bo ugajala liberalnemu pohlepu. Pa le počasi gospoda! Razven Ljubljane in industrialnih krajev mesta na Kranjskem sploh nimajo pravega mestnega značaja in se le malo razlikujejo od velikih vasi in trgov. Da se imela mesta svoje zastopnike, to so jim naklonili svoj čas Nemci, ker so mislili, da bodo vedno nemškutarstva. Če se pa že ločijo mesta od kmetijskih okrajev, naj dobé zastopstvo, ki je primerno njih številu in velikosti. Temu bo pritril tudi vsak pošten meščan.

g Gospodarskega vprašanja naj bi se lotila tudi liberalna stranka — po „Gorenjcu“ — in zavzela nasproti njemu konečno stališče. Kako odkrita in britka beseda! Ali ste jih čuli, vi takozvani „nedvisni“ kmetje! Liberalna stranka je vas doslej „farbala“, ker še sama ne ve, kako stališče naj zavzame nasproti vprašanju, ki ga vi popravici smatrate za najvažnejše. Liberalna stranka je stranka nasilja, terorizma, osebne tiranije, — ne pa socialna, niti ne gospodarska ali ljudska! Hvala „Gorenjcu“ za te odkrite besede!

g Javno predavanje društva „Kranj“ predzadnje nedelje je bilo jako dobro obiskano. G. predavatelj je podal poslušavcem jasno sliko o postanku srednjeveških mest, o njih zunanjem licu, o življenju stanovništva in mestni upravi. Oziral se je posebno na razmere v Kranju in drugih domačih mestih. Za nadaljevanje je obljubil v kratkem predavanje „o obrtih in trgovini v srednjem veku in začetku novega veka, posebnim ozirom na Kranj.“

g „Demokratsko srce“ sta odkrila čez neč „Čitalnica“ in „Gorenjec“. Doslej so se zbirali v Č. samo „ta boljši“, za ljudstvo so osnovali „Bralno društvo“, da jih ne bi motilo pri njih zabavah. Radovedni smo, ali bo tudi „Gorenjec“ še kvasil o „zabitih“ množicah, ki so zbrane v društvu „Kranj“, ki je danes tako kakor ob ustanovitvi — strogo demokratiško, ljudsko in mu ni bilo treba obleke preminjati. Vederemo!

g Ljudsko gibanje v Kranju v letu 1905. Rojenih je bilo 111, umrlo je 114 oseb, poročenih je bilo 21 parov.

g Senčurčani so pretekli teden pokazali, kako zelo ljubijo svojega duhovnega očeta in župnika, g. svetnika Antona Kukuljina. Ko so se g. župnik vračali po prestani operaciji domu, prišli so jim farani na-

proti notri do Kranja. Pred domačo vasjo pa ste čakali za sprejem obe Marijini družbi z zastavama in izobraževalno društvo. Ob slovesnem zvonjenju se je šel g. svetnik v spremstvu g. dekana iz Kranja najprej zahvalit pred Najsvetejše, kjer je potem pedel 1 sv. blagoslov. Bog ohrani še mnogo let dobrega in blagega g. župnika in velikega dobrotnika našega izobraževalnega društva.

g Iz Mavčič. V torek dne 2 t. m. je prišel v tukajšnje gostilno na „Pampež“ posestnik L. J. kakor že večkrat poprej; mislil ga je izpiti samo en frakelj po navadi. Toda slučaj je nanesel, da je bil tukaj tudi njegov — prijatelj Š. kateremu je rekel J.: če ga plačaš en liter, pa ga izpijem Š. je bil zadovoljen. Prvi se je malo ustrašil, toda besede ne snem je rekel, in krčmar ga je prinesel. Ko je bil liter prazen, se mu je seveda začelo kmalu vrteti po glavi! Nekoliko pozneje je rekel: Za nekaj časa grem tja v šupo na listje malo poležat. Bilo je okoli treh popoldne. Krčmarjev! so si mislili, naj bo zdaj nekaj časa tukaj na prostem, dokler je gorko. V mraku so prišli ponj; ker je ves mrzel in višnjev, so ga hitro nesli v hlev na gorko. Tu so ga šele dobro pogledali — bil je mrtev. Nesrečno žganje je napravilo konec njegovemu življenju.

g Iz Predoselj. Novo tovarno za izdelovanje lanenega olja postavlja Blaž Zabret v Britofu. Te dni bodo postavili stroj, ki pride iz Amerike. Up ti je, da potem naša okolica ne bo več za lanene tropine tako v zadregi, kakor je letos. Lanene tropine (preše) so namreč najboljša krma za prešiče in govejo živino. Več o tej novi tovarni domačega podjetja bomo še spregovorili, kadar bo že v tiru.

g Na Kokrici pri Kranju pa bo njegov brat Ivan Zabret svojo veliko opkarno (Ringofen) opremil z najmodernejšimi stroji, katere bo gonil parni stroj oziroma elektrika, ki jo bo proizvajal parni stroj.

g Na sv. treh Kraljev dan in naslednje nedeljo pa je prišel v Šenčur č. g. župnik iz Zapog, Ivan Kalan. Skoraj bi bilo odveč omeniti po kaj je prišel k nam ta odločni in vstrajni gospod. Ker pa ga morebiti še vsi bratci „Domoljubovi“ ne poznajo, zato jim povem, da je prišel vstanevit družbo treznosti. V svojih ganljivih in prepričevalnih govorih, ki jih je imel na praznik sv. treh Kraljev in v nedeljo, je tako ganil poslušalce, da se je takoj drugi dan videlo, da njegove besede niso bile padle na kamenita tla. Sedaj imamo že vpisanih v to družbo okoli 15 moških in nad 30 žensk. Le pogumno naprej! G. župniku Kalanu se še enkrat iskreno zahvaljujemo.

Iz kamniškega okraja.

g Iz Mengša. Izobraževalno društvo je imelo 7. jan. svoj letni občni zbor. Izvoljen je bil predsednikom zopet F. Ručigaj, župan iz Dobena. V pretečenem letu se je prebralo 773 knjig; dekleta so jih prečitale 637, fantje 236. Društvo je predloilo več predstav in predavanj. Za „Dom“ je splešno navdušenje. Ta težen je bilo pripeljanih okoli trideset vozov peska, in denarja se je nabralo v 14 dneh toliko, da je nabranih že 43 kron čez drugi tisočak. Koliko jih je, ki bi lahko darovali če več ne vsaj po pet kron, drugi pa darujte lesa. Enemu se nič ne pozna par smrek, skupno pa le veliko pride. Najbolj nasprotujejo „Domu“ gostilničarji. Ti že vedó zakaj. Pravije, da potem ne bo noben več v gostilno hodil, da bodo le „cajtenge“ bra i.

„Dom“ je potreben, da se osamesvojimo od gostilničarjev! — V letu 1905. je bilo tukaj poročenih 26 parov, rojenih 232, umrlo jih je 158.

g V Trzinu je pogorelo v petek zvečer županu Florjanciču vse gospodarsko poslopje. Kdo je zažgal, se ne vé.

g Dol pod Ljubljano. „Narodov dopisnik“ je postal v novem letu silno bojevit, iz ponižnega jagnjeta se je prelevil v grabežljivega volka. Zmedenost „ali“ konfuznost, pa ne „in“ konfuznost, ki jo očita našim dopisom, naj išče dopisnik v svoji glavi, pozna se mu, da ni dovršil srednjih šol, in da mu je logika „španska vas.“

Da se „napredna“ misel prične šele pri kozarcu, dopisnik naivno prizna, uganil je tudi, da mi klerikalni poleg kozarca hočemo še „ajmohta“, ker odkrito povemo, same vlivati vase, kakor delajo liberalne želne, ne znaemo in nočemo. Glede rekurza proti občinski volitvi pa liberalci več vedo nego oni, ki so ga vložili — morajo že sami tako hudebni biti, da nas take sodijo. Sicer pa tista tretjina večine v tretjem razredu, katero dopisnik že drugič povzdiguje, kaj klaverno izgleda, če pomislimo, da so vse volivce iz tujih fara iz Ljubljane in Logatca zvelkli skupaj, da so pripeljali na velišče slepe in hrome revčke, ki pač niso imeli pojma o napredni misli, potem še, da je skero vsak liberalen volivec privlekel iz žepa pooblastilo žensk, katerih mnoge so se pozneje jezile, da so šle na liberalni lim. Volivni zapisniki so bili tako popolnoma v redu, da je imel župan dosti opraviti, predno je po reklamacijah prisiljen popravil vsaj nekaj napak, druge so se prikazale šele pri volitvah. Dopisnik si je privoščil tudi predsednika tukajšnjega „Katol. izobraževalnega društva“ kakor da je on pred tremi leti na „umeten način“ znal pridobivati volivnih

glasov. Ta laž se je že v javni občinski seji na podlagi volivnih listov ovrgla, a resniceljubni dopisnik tega noče vedeti, če ravno je bil, kakor sodimo, takrat sam zraven.

Da so se naši liberalni prvaki že večkrat „na umeten način“ „zmotili“, so morali obstati že sami v javnih sejah. In mi „klerikalci“ naj liberalni stranki zaupamo, da be kupila cerkvene uro, če jim dokažemo v celem obsegu kot resnico, kar je pisal „Domoljub“? No pa saj morajo še tisto nedolžni plačevati, kar so naši liberalni prvaki zakrivali po svoji neumosti pri „bredu“. Če Vam je „Domoljub“ s svojimi „resničnimi lažmi“ res pripomogel do zmage, agitirajte vendar zanj. Vam bomo hvaležni, boste vsaj enkrat storili „bgoljubno“ delo. Pravite, da so neodvisni kmetje nastopali samostojno in hodili z roko v roki s kapitalisti.

Ta izjava nas veseli — dasi je le deloma resnična — ker Vas razkrinka kot liberalne kapitalistično stranko. A tajiti se le ne da, da se je pritiskalo na delavce in te še od gospodov, ki pri občini nimajo nič govčiti. Ti Vam dajejo slabo spričevalo, da se z njimi bratite, ker so že večkrat očitno pokazali svoje brezvestvo in jih zato ljudstvo nič ne spoštuje. Dopisnik nam je tudi razodel, zakaj so liberalni agitatorji bili nam vedno za petami „v skrbel so bili, da mi duše ne zgubimo.“ Ker bi dopisnik silno rad zvedel za onega, ki se je predrznil celo v župnišču agitirati za „neodvisneže“ mu svetujemo, naj vpraša Johana iz Beričevega in njegov bicikelj, ki je ob volitvah strašno trpel.

Kar se tiče hvalisanih „neodvisnežev“, ki mimegrede povedano v fari sami niso v večini, povemo javno, kar itak ve vsa fara, da so z županem vred popolnoma odvisni od g. nadučitelja, ki jim daje ukaze, ta pa je popolnoma odvisen od „Slov. Naroda“. Take „neodvisnosti“ nas pa Bog varuj!

To se vidi pri sejah in čuti marsikdo, ki pride k županu po opravkih; skrajno neolikano ga sprejme gospod nadučitelj!

Krono svoji liberalni pameti je postavil dopisnik ob sklepu. „Katoličanstvo mora nastopati proti katoliški duhovščini, te je Bogu najljubše delo. Se priporočamo še za več takih konfuznosti, ker je sedaj ravno predpust. Torej na svidenje!

V Dolu pri Ljubljani

dne 8. prosinca 1906.

Novice iz Zagorja ob Savi.

g Smrtna kosa je pretrgala nit življenja kar po vrsti 2 poštenima in zelo

spoštovanima ženama: M. Drgan in M. Učesane k. N. v. m. p.!

g V letu 1905. se je pri nas rodilo 237 otrok, poročilo se je 57 parov, umrlo pa jih je 144, med temi 11 otrok že pred rojstvom.

g Zastopstvo „Vzajemne zavarovalnice“ za Zagorje in okolico je prevzel g. Fran Rajnar, gostilničar v Zagorju h št. 68

g Ljudska hranilnica in posojilnica v Zagorju je imela v prvem upravnem letu t. j. v 9 mesecih prometa nad 126.000 kron. Pridobiva si čedalje večje zaupanje. Natančnejše poročilo izide potem, ko bodo računi potrjeni

g Da ne bo več pomot, opozarjamo slavno občinstvo, da naša nova Ljudska hranilnica in posojilnica po Rajfajzenovem načinu, ki smo jo ustanovili 12. sušca 1905., ni v nikaki zvezi s staro zagorsko posejilnico, in da ima svoje stanovanje pri g. Antonu Grčarju v Zagorju. Načelstvo deluje popolnoma brezplačno, le v skupno korist ljudstva. Hranilne vloge sprejema od vsakega in sicer že od 2 K dalje ter obrestuje po 4½%. Poseja pa prebivavec, ki stanujejo v župnijah: Zagorje, Pečnik, Št. Lambert, Sv. Gora, Čemšenik in sv. Planina in sicer po 5¼% bodisi proti poroštvu ali na vknjižbo. — Uradni dan je vsaki četrtek popoldne od 2—½. ure. Če je tedaj praznik, se uraduje v sredo.

Na načelstvo „Ljudske hran. in posej.“

Jakob Hrastelj, načelnik.

Jeseniške novice.

g Liberalci begajo, zlasti kmečke volivce na vse mogoče načine, da ne bi pri občinskih volitvah volili z župnikom. Zlasti g. tirajo z lažjo, da hoče župnik Luckmanu pomagati, da bi dobili vse oblast v občini Nemci, in da se fara premesti z Jesenic na Savo. Verjamemo, da se jeseniška plat fare boji tega. Po pravici! Kdo bi jim zameril to? Ali da nekateri verjamejo tako hitro take trditve o župniku, ko ga vendar poznajo od blizu in tudi pozneje. Schreya in Trevna, Ahčina in Rajmunda, Fabianca in Humerja, ki to tresijo okoli, je pa le čudno! Le pojdite jim na limanice in volite njih pristaše, — potem pa kar tihe bodite, če vam ne bodo všeč gospodarili.

g Občni zbor katol. delavskega društva bo v nedeljo 21. t. m. zvečer v društvenih prostorih, občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Jesenice-Kor. Bela pa v nedeljo 28. t. m. pop. ob pol 4. v vrtcu na Savi.

g Ob noge lahko pride človek, če hoče iti po poti, ki drži od šole k cerkvi.

Iz korita pri šoli teče voda na pot in zmrzuje. Ker je pot strma, si v vedni nevarnosti, da padeš in si nogo zlomiš. Pot drži k cerkvi in zato jo veliko ljudje rabijo, ni pa menda na celem svetu tako slabega dehoda k cerkvi kot na Jesenicah. Naš slavni občinski odbor mora pač imeti drugih skrbi preveč, da bi se mogel pobrigati za dobra pota.

Notranjske novice.

n Poštenost gozdnih čuvajev: Na novega leta dan pride v neko selo blizu St Petra čuvaj župne loze, ki je bila ravnotakrat prodana. Premčk mu pravijo. Ta „vestni“ čuvaj je ponujal proti mali napitnini kmetom drva iz župne loze za celo zimo. „Župno posestvo in loza“, tako je močeval, „bo prodana. Ljubljanski škof bo vse to kupil in ta nam bo že dal odvezo, če mu kaj polomimo.“ Kmetje so se seveda z velikim veseljem odzvali tej ponudbi. Prihodnji dan je bilo slišati v župni lozi gromenje, pa ne vojaških pušk in topov, kakor meseca avgusta, temveč sekir. Ni čuda, saj so vsi kmetje iz vseh sosednih vasij, ki so vedeli za ono velikodušno Premčkovo ponudbo in so imeli dovolj kosmato vest, vdrli v župno lozo, sekali ter vezili z največjo hitrostjo — vedeli so namreč, da bode kmalu odzvonilo — drva domov ali pa v svoje lastne dele loze, odkoder so jih pozneje z nekoliko mirnejšo vestjo spravili na varno domov. — In kaj čudnega se prigodi v neki vasi! Neki drv potreben „kmet“, ki pa nima nič manj kosmate vesti napreže ponoči ob 11. uri svoji dve borni kravi ter jo vdari v lozo svojega sovaščana ter odpelje drva, katera je poslednji v potu svojega obraza zavlekel prejšnji dan iz župne loze meneč, da bodo v njegovi lozi varna ter da jih bo prihodnjic enkrat odpeljal domov. Pripoveduje se po vasi, da je zelo škripal z zobmi ter se trde praskal za ušesi in da bi „kmeta“ gotovo naučil kozjih molitvic, ako bi ga zalotil pri delu. Pa glejte čude. Ko pride prazen domov, ga ni šel niti ozmerjat s tatom, kaj še le tožit v Postojno. Najbrž mu je tisti notranji glas, ki mu pravijo „vest“ povedal, da je tat okradel tata. No sedaj je že vsem odzvonilo, kmetom in najbrž tudi Premčku. Pripomnimo le, da čuvaj ni nikakor prav storil, če je to storil na svojo lastno roko ali po nasvetu kake višje instance. Krasti je namreč prepovedano po božji in posvetni postavi, pa naj si bo škofu ali liberalcu ali pa prav Št. Mihelski zadrugi.

n „Notranjec“ leta 1905. Kakšen je bil v letu 1905, to smo pokazali v predzadnji „Domoljubovi“ številki. Rekli smo: Skoda popirja, škoda črnila in škoda take milih prošenj na notranjsko prebival-

stve, naj se naroči na ta list. Kaj bo vse naredil, je obetal. Če pa pogledaš ob koncu leta, pa ne vidiš ničesar. Ljudje so pa tudi pametni. Kar ni nič, to tudi ni vredno denarja; kjer je sama bahava hvala, pa nič dejanj, to ni vredno zaupanja; kjer je pa grda in umazana hinavščina, se vrže iz hiše. Tako so delali ljudje z „Notranjcem“. Kdor ga je le hotel, dobival ga je zastonj. Če je tudi parkrat zapisal, da ga ne sprejme, poslali so mu ga zopet v hišo. Sedaj pa hočejo denarja. Toda ljudje se jim smejejo in pravijo: „Saj nisem naročil.“ Prav tako! Iz hiše prodano dušo!

n „Notranjec“ 1906 vabi na naročbo. Tam pravi v prvi številki, da bo veljal 4 krene. Ne pove pa, ali bo vreden 4 krene popir, če se bo branjevcu na vago prodal, ali bo pa kaj vredno tudi berilo, katere bo prinašal. Mi se zaenkrat vzdržimo sodbe. Zasedovali ga bomo pa celo leto in vselej povedali, kolike je vredno njegovo berilo. Rečemo pa že lahko naprej, da mu ne zaupamo, ker je **prodana duša!**

n Pove, kaj bo prinašal. Pravi: Gospodarske in politične vesti, domače in tuje, ter deloval za gospod. in kulturno povzdigo Notranjske. Tako pravi „Notranjec“. Mi pa pravimo tako le: „Notranjec“ bo izkušal širiti po Notranjskem liberalizem, katerega so zavrgli že povsod drugod. Zadnje volitve na Dolenjskem so to pokazale, kaže pa tudi vsa do kosti izmučena liberalna stranka. Se na Notranjskem bi jo radi obdržali, da bi jo imeli za vzorec, kakšna je kedaj bila ta stranka na Kranjskem. Toda, že ji zvoni mrtvaški zvon in „Notranjec“ ne bo ustavil njenega pegina. Kdo bo zaupal **prodani duši?**

n Vzklikne pa tako le: Zato naj bi ne bilo Notranjca, ki ne bi imel našega lista v svoji hiši. Vprašamo vas: Zakaj naj bi pa imeli ljudje vaš list? Če kdo bere našo politiko, vidi, da samo liberalni poslanci kaj znajo, iz izkušnje pa ve, da se je treba obrniti le na katoliške poslance, če hoče kaj doseči. Tu vidi, da farbate. — Če bere vaše uvodne članke, mora ga prebrati parkrat, predno ve, kaj hočete povedati. Tu vidi, da imate zmedene pojme. — Če bere vaše novice, vidi, da najraje poročate, kako se je na tej ali oni veselici plesalo do jutra. Vsak oče in vsaka mati izprevidi iz tega, da vabite na ta način mlade ljudi k veselici, mesto k varčevanju. — Če bere vaše gospodarske članke, vidi kmet, da je to zdavno znal, da torej pišete le, da je list poln. — Edino nekaj so vredne vaše smešnice, to pa zato, ker jih tudi po dvakrat poveste, ali pa se take, da smo jih že večkrat slišali. — Največ so pa vredni inserati.

Ali veste zakaj? Zato, da mi vemo, kateri so tisti, ki se bratijo s **prodanimi dušami**. Kdo bo torej imel vaš list? Tak, ki je sam prodana duša!

n Kdo pa je prodana duša? Prodana duša je tisti, ki podpirali beralce, ki so že vse zaigrali. Prodana duša je tisti, kateri se dela prijatelja ljudstva, pa mu jemlje vero. Prodana duša je tisti, ki zaničuje duhovnike, kateri mu še niso nič žalega storili. Prodana duša je tak, ki farba priprosto ljudstvo. Prodana duša je vsak, ki podpira take ljudi in take liste.

n Kaj je storiti s takimi ljudmi? „Notranjec“ to sam pove. Pravi: Manjka jih napoditi spalico. Ker je pa „Notranjec“ sam taka prodana duša, zato: Manjka ga napoditi spalico.

n V Brazilijo namerava odriti več družin iz hrenoviške fare. Iskati gredo tja boljšega kruha, toda veliko je vprašanje, če ga bodo res našli.

n Kaj jih čaka v Braziliji? Ljudje, ki so že bili tam, splošno pripovedujejo, da v Braziliji ni zaslужka. Na velikih kavinih nasadih žive popolnoma ločeni od sveta, v cerkev gredo malokdaj ali pa sploh nikoli, ker je predalet do cerkve, k spovedi sploh nikdar ne gredo, ker ni slovenskih duhovnikov. Hrana je slaba, jedo navadno samo riž in fižol. V Evropi živimo gotovo bolje v dušnem in telesnem oziru.

n Neki rojak piše pred kratkim iz Brazilije, da so se ondi letos pojavili velikanski roji kobilic, ki ustavljajo kar cele vlake. Kamor pridejo, vse uničijo; posebno trpe kavini nasadi. Draginja je vsled tega velikanska, en liter riža velja že 80 krajcarjev, ljudstva se polašča obup. — Potemtakem naših Brazilcev ne čaka v Ameriki nič dobrega.

n Ljudje govore, da bodo Porcijev grad v Senožečah kupile redovnice in da bodo odprle potem šolo za deklice.

n Sicer so to sedaj samo ljudske govorice, a dobre bi bilo, da bi se vresničile. Že pred par leti ste 2 redovnici prišli kupovat grad, pa je bil predrag. Prosimo sedanjega g. lastnika, da bi prodal redovnicam, ki naj bi odprle dekliško šolo. To bi blagodejno vplivalo na vso okolico.

Iz vipavske doline.

n Stranka ljudskih sleparjev. Kmalu po novem letu je zagledal v „Slov. Narodu“ dan dopis dolg 34 cm in 7 cm širok; in na tem 238 cm² velikem prostoru se nahaja celih devetkrat beseda

„faršk“, kar jasno priča o veliki omiki dopisnikovi, laži pa ni v omenjenem dopisu nič manj in nič več kot — štirinajst! Pa kakšnih gorostastnih laži, obrekovanj in najpodlejših sumničenj! Ko je bil skrpucal „doktor“ tam gori na Pivki, nahujskan, nagan in nafarban od stranke ljudskih sleparjev na Vipavskem omenjeni nestvor v potu svojega trhlega obraza, je najbrž si zadovoljno pomel roke in vskliknil: Vstrelil sem, počilo je in — zadel sem . . . In eksminister Giovanelli, slavna vlada in drž. pravdnik že kupujejo potne liste, da se popeljejo na Vipavsko kaznovat in strahovat „farško bisago“. Gorje! Zadel si „doktor“ mahnil si, toda mahnil si v zrak. — Pa govorimo resno. Stranka ljudskih sleparjev se je spravila na naše izberno in popolno na trdnih nogah stoječe kmetijsko društvo, da bi ga uničila. Pa saj stranka ljudskih sleparjev drugega ne zna, kot podirati, kar prijatelji ljudstva zidajo z največjimi trudi in težavami. Razbobnali so po deželi in po „Narodu“, da preti zadrugi polom in da tudi obroči posojilnice pokajo, ki je z društvom v zvezi. Vse sama gola laž in podlo, satansko obrekovanje! „Da ljudje kar trumoma jemljejo sedaj denar iz blagajne farških rok“ . . . To bi seveda radi videli, ker vam je izvrstno združno delovanje ojster in debel trn v peti; inorda ste res to videli, pa samo v sanjah. „Da so glavni „klerikalni“ stebri jeli prvi jemati svoj denar iz „farškega“ zavoda“ . . . Kateri stebri pa pokažite, imenujte nam jih vendar! „Polom je neizogiben . . . v vipavski dolini poka . . .“ Seveda poka na Vipavskem, toda kje? V stranki ljudskih sleparjev poka; ljudstvo vstaja in obrača hrbet stranki ljudskih pijavk, in od ted obupni poizkus z lažje in podlim obrekovanjem izpodkopati ugled prijateljem ljudstva in rešiti zase, če se še kaj rešiti dá. Sram vas bilo! „Klet je popolnoma nerabna — torej ni čuda, da se je do malega vse vino vzdignilo . . .“ Tako pišejo sleparji v „Narodu“. — Oj, klevetniki grdi! Ali ste že bili katerikrat v kleti, o kateri so se vesčkaki v vinarstvu — cele pristaši vaši — pohvalno izrekli. Vino se je vzdignilo do malega vse! Niti kaplje se ga ni izpridilo. In vse te veste dobro, in vendar trdite in pišete nasprotno! Klevetniki grdi vi!! „Kar se je prodajalo in se prodaja vina, je vse mešanica, ki spravlja vso dolino ob kredit . . .“ Tako laže „Narod“. Društvo je svozilo že veliko množino vina ne samo na Kranjsko, ampak tudi na Moravsko, Koroniko, Niževavstrijsko in drugam, pa vsak se zahvalil ž njim. Ob kredit da spravlja zadruga vipavske dolino! Nasprotno je resnica. Ravno zadruga je spravila vipavsko vino zopet v dobro ime, katero ste mu vi

bili vzeli s svojo petijetizirano mešanico; in kupci so se ravno že zopet jeli bolj pogosto oglašati na Vipavsko, vi ste pa s svojimi lažmi in klevetami zopet vse podrli; in ti, vipavski kmet, če zdaj ne boš mogel prodati svojega poštenega vina, pojdi se zahvalit stranki ljudskih sleparjev. „Dekan je prodal svoj pridelek po 40 K hektoliter, revnim pa plačuje zadruga po k večjemu po 22 K.“ Gola laž! Gosp. dekan ni prodal zadrugi niti kaplje vina, revnim pa plačuje zadruga po 29—36 kron hektoliter, da veste. Pa saj to vse veste, in vendar trdite drugače! Ali je to pošteno? Sram vas bilo! Vsi le še količkaj pošteni v vaši stranki obsejajo to vaše podlost; in nekdo vaše stranke se je izrazil, ko je bral omenjeni nestvor v „Narodu“, da ni mislil, da se nahaja med vami tolike — bestialne podlosti. Kar je pa najbolj žalostno pri ti žalostni reči, je pa to, da imajo pri tem herostratskem delu svojo roko vmes tudi nekateri učitelji. Oj mladina, tužna ti majka, ko imaš take odgojitelje! Starši, primite se za glavo in začnite že vendar z vso resnobo premišljevat, komu so izročeni vaši največji zakladi, komu je izročena vaša nada, vaša prihodnost! Cesar učitelj nima, tega tudi otroku dati ne more. Kam jadramo? V nesrečo, v prepad, v pogubo. —

n Dejanj hočemo videti. Naskok na naše kmetijsko društvo v „Narodu“ je obsodila tudi večina c. kr. uradništva v Vipavi kot podlo početje. — No, ali zdaj vendar enkrat spoznate, kako „Narod“ laže in kako nevarnega klevetnika vi podpirate s svojim denarjem in da tega noben le še količkaj pošten človek ne sme delati, da bi podpiral lažnjivca, da bo mogel še nadalje lagati in škodovati pošteni stvari. Ako hočete biti dosledni, vrzite umazano cunjolažnjivko tje, kamor spada — na gnoj in ne vzemite je v roke nikoli več, kajti bratiti se z lažnjivcem in obrekovalcem pač ni častno. Ako pa tega ne boste sterilili, potem se pa vaša obsodba in vaše ogorčenje samo besede konec jezika, na katere ne damo nič. Mi hočemo videti dejani!

n Koga se še boje? Neka učiteljica nekje na deželi, pa ne na Vipavskem, je sklenila, da bo ob nedeljah nadzorovala v cerkvi pri sv. maši otroke, da se ne bodo nespodobno vedli. Rečeno, storjeno. Pa kaj se zgodi? Omenjena učiteljica dobi od svojega „naprednega“ tovariša učitelja pismo, v katerem je stalo: „Vi delate nečast vsemu učiteljstvu, ker opravljate mežnarski posel.“ Osel! Jaz pa mislim, da bi bilo edino le koristno za učitelja, ko bi prišel ob nedeljah v cerkev in pazil ondi na otroke, da se spodobno vedejo. Ljudstvo bi ga videlo v cerkvi, vzljubilo bi ga in ga spoštovalo. Toda učitelja ni in otroci se vedo divje in suro-

vo. In ljudstvo maje z glavo in si misli: Kaj takemu brezvercu naj povišajo plače, saj še tega ne zasluži, kar ima, saj nam ne bo drugega vzredil kot — divjake! Taka je ljudska sodba o učiteljih. Ljudstvo jih ne spoštuje, jih ne ljubi, liberalni velmožje se pa samo zato prijazni z njimi, ker jih rabijo pri volitvah za agitatorje. Oj učitelji, tužna vam majka! Nobenega pravega prijatelja nimate. Pa prav sami ste si tega krivi. Zadržnič sme pisali, da se učitelji ne boje drugega kot nadzornika. Danes pa pristavimo, da je še nek drug mož, grozan in strašan, pred katerim trepetajo liberalni učitelji in ta je — o strah, o groza — mežnar!

Za smeh in kratek čas.

Da bi se odvadil. A (prijatelju B, ki se je pravkar v tretje oženil): „Toda prijatelj, jaz te ne razumem, zakaj si to pot imel tako smolo. Prejšnji dve ženi, kakor dva angelčka, a sedaj si pripeljal to strašilo, to grdo babo.“ — B: „Prijatelj, ti me ne razumeš. Veš, jaz bi se rad počasi odvadil ženiti.“

Dober svetovavec. Čevljarški mojster: „Ti Janez, od jutri naprej bomo začeli delati zjutraj ob šestih in nehali zvečer ob osmih.“ — Pomagač: „Ali bi ne bilo ravno tako dobro, če bi začeli zjutraj ob osmih in nehali zvečer ob šestih.“

Dobro ozdravljen. Zdravnik: „Dobro ste se držali mojih nasvetov, zmerno ste živeli, malo jedli in ostajali ste lepo doma.“ — Ozdravljeni bolnik: „Res, gospod doktor, odkar sem dobil vaš račun, mi ni mogoče drugače živeti.“

Besedni uganki.

I.

Če z „l“ beseda se začenja,
li več prijatelj, kaj pomenja?
Na Notranjskem ta kraj leži,
a pomni: vas nikakor ni.

Če mesto „l“ pa „r“ pristaviš,
ta kraj na Štajerskem je, praviš.
Po svetu je prav dobro znan,
zato z imenom le na dan.

II.

Živalica nadležna
jaz vedno sem živini,
če mirno spava v senci,
če dela na vročini.

„Jo li poznaš?“ — „O dobro!“
„Če zloge pa prestaviš:
No, to je pa svetnik,
ki znan je poslom, praviš.“

Rešitev besednih ugank v zadnji številki:

I Svetnica.

II. Kralj — kraljič — kraljiček.

Nagrado je dobil:

Josip Čopič, dijak v Ljubljani.

Opomba: V rešitvi zastavice, natisnjeni v 2. številki se je vrnila tiskovna pomota. Namesto: o genj je treba brati: Oglej.

Naše srčne funkcije se, kakor znano, najimunitnejše delovanje v telesnem ustroju. V zanimivi nemško pisani knjižici

„Spomenica o strupovitem učinkovanju alkohola in kave“ izvaja dr. H. Stoll, ravnojedi zdravnik v kopališču Nauheimu, slovečem za srčne bolezni, tako po svoji izkušnji v tisočerihi primerih kakor tudi po preizkusih drugih zdravniških veščakov, da je tropska kava s svojim strupenim kofeinom nevarna, da, najnevarnejša sovražnica našemu srcu. Zlasti ta učinek kofeinov, da počasi, toda po redovitem uživanju kave neizogibno razširi in omtvi srčno mišico, za čimer nastopi srčna slabost in pogostoma kap, se označuje za posebno usednega. Kot najvarnejši zaščitni in nasprotni pomoček priporoča imenovani specialist za srce, takisto dr. Sig. Erben v nemškem časopisu „Die Gesundheit“ Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo, ki, ne da da bi se izgubil dobri okus, kot izdatna primes znati kavi, ublaži njene škodljive učinke ter jih skoro popolnoma odpravi. Ali tudi zaradi okusa po znati kavi, ki ga ima samo Kathreinerjeva Kneippova sladna kava, je ta kava brez primesi tropske kave izvrstna pijača, ki jo že v mnogošte vilnih družinah uporabljajo več let in ki se povsod obnaša kar najbolje.

Vse je dražje, cenejši je le en predmet pristna Roskopf-ura. Tvrška Maks Böhnel, Dunaj, IV., Margarethenstrasse 38 prodaja te sedaj po 350 glđ. Ne zameniti prave Roskopf patent z ceno sistem Roskopf-uro.

V Friedbergovi reklamni akademiji se je vršila minul mesec zopet ustmena glavna izkušnja za inženjerja. Od 21 kandidatov so 3 odličnjaki, vsi ostali so dobili dovoljen red.

„Ceres“-jedilna mast je izmed vseh maščob iz kokos-orehov najbolj priporočljiva. Zaradi izborne, vedno iste kakovosti se je udomačila ne le v bogatih, marveč radi nizke cene tudi v najrevnejših rednihah.

Padavica se lahko ozdravi. Sicer se zdravi ta bolezen vedno s tem, da uživa bolnik le izbrane jedi ter, da se nahaja vedno v čistem, svežem zraku. a vendar ne smemo zametovati tudi drugih zdravil. Med temi je najboljši preparat iz bukovine sinele Sirolin Roche, izvrstnu in okusen ter prav blagodejnega vpliva za bolno živčevje. Dobi se v lekarnah.

Skrb vsake gospodinjice je posvečena družinski blaginji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

Je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvajanja okusna, zdravi v prospeh in počeni, ima torej neprecenljivo prednost za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izredno ime Kathreiner in zahtevajte le izvirne zavojke z varstveno znamko župnik Kneipp.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“
Izide dne 26. januarja 1906.

„Katoliška Tiskarna“
priporoča

kuverte s firmo in trgovske račune.

Loterijske srečke.

Dunaj, 13. januarja	81	65	47	45	10
Gradec, 13. januarja	81	22	8	25	20
Trst, 5. januarja	39	82	80	66	29
Linc, 5. januarja	12	32	37	46	77

Hočete imeti čedno vežo in hodnike v hiši? Oskrbite si
cementne plošče

katere dobite po nizkih cenah, kakoršnih niste vajeni, v raznih barvah in vzorcih po 3 do 6 K loco Ljubljana za 1 m².

Cementne plošče so izvrstni tlak za cerkve, zakristije, za kuhinje; močnejše tudi eleganten trotoar za pred in okoli hiše in cerkv.

Dalje priporočamo podjetnikom in slavnim cestnim odborom **cementne cevi** (6—40 cm notranje svetlobe) 6 cm. posebno kot nadomestilo za drage železne in lesene cevi pri vodovih in drugo cementno blago.

Andrej Zajc

cementarna na Pešati, pošta Dol (Lusttal).

Ceniki in vzorci v naravi na zahtevo!

Šivilje za slamnike

na stroju za gornji in spodnji šiv dobé trajno delo pri **Emilu Kohane**, tovarna za slamnike in klobuke, Dunaj VI. Eszterhazygasse 25. 100 D 1—1

Prepričajte se! Najboljše in naj-novejših vrst **gepeljnih motore, mlatilnice in slamoreznice, trombe, cevi, klinje in žage** dobite v skladišču

Fran Zemana, Ljubljana

Poljanska cesta 24. 1778D 12-10

Apofag

— odstrani zanesljivo v **2 dneh** brez bolečin kurja očesa, bradavice in žulje. Proti vposlatvi 1 krone pošlje takoj lekarna „Einhorn“ v Welsu na Gor. Avstr. 2715 D 6—3

V najem se daša

dva mlina

streljaj oddaljena eden od drugega s stanovanjem in zemljiščem za reko 2 krav v vasi **Sent Jur**, pol ure od Litije. Nastančna poljanstva dala **Frančiška Simončič** v .1. Jurju pri Litiji št. 22. 3 D 3—3

Kraljestvo Salko Technikum Baimben

Strojni in elektro-inženjerji, tehniški in poslovodje. Novodobni laborator. Prosp. zast. Učne tovar delavnice.

152. D 6—4

Prava Roskopf Patent glđ. 3 50.

glđ. 3-50.

Tvrška Roskopf Frer v Švici mi je naročila, naj prodajam njene prave Roskopf patent anker uremontirane s sidro, ki je stala do slej še enkrat toliko, za ceno glđ. 350. Ta prodaja traja le kratko dobo, dokler je kaj zaloge in ima namen, cenjenim odjemalcem pokazati razloček med pravo Roskopf-patent in takozvano „sistem Roskopf-uro“.

Prava Roskopf-patent-ura gre 36 ur, ima s stekl. pokr. kolesje s sidro, teče v rubinih in služi lahko 25—30 let; nasprotno postane „sistem Roskopf ura“ nerabna po nekaj letih. Vsaka prava Roskopf-patent ura ima plombo, pism. jamstvo s tvrško „Roscopf Frer“ v **Chause de Fonds (Švica)** v zadnjem plašču na 5 let. Ako ura ne ugaja, se zavežem, da tekom 30 dni vrnem celo svoto. Pošilja proti povzetju glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko 102 D 1

Maks Böhnel, Dunaj IV., Margarethenstrasse 38. Zahtevajte zastoj in franko moj veliki cenik z nad 1000 slikami o vseh vrstah ur, zlatinac in srebrnac.

Največji napredek nove dobe!

Neobhodno potreben v pralnici je sloviti v kuhinji Neobhodno potreben v kuhinji

Minlosov prašek za pranje

Kot en mož se ga oprijemljejo milijoni

Pristen le s to varstv. znamko. Dobiva se v vseh drogerijah, trgovinah s kulinarnim blagom, lekarnah in trgovinah s mlekom. Na debelo pri **L. Minlosu na Dunaju Mölkerbastei 3.** 39 D 3

O joj!

Zadutil me b. in hudi kahejji

Proti kašlju, hripavosti in zlezi naglo in gotovo učinkujejo

Eggerieve pastile

1996 za prsa. D 9 Izboren okus imajo in ne motijo teka. Škatljica 1 K in 2 K. Škat. za poskus 50 v. Dobivajo se v vseh avstrijskih lekarnah.

Hura!

Eggerieve pastile so naglo osvobodile

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni okroglo 4000 kom. takozvanih

vojaških kocev za konje

za ceno le gl. 2.20 komad in gl. 4.20 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuovina, temnosivi, okolu 150,200 veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. — Razločno pisana naročila, ki se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na Steiner-jevo komisijko razpošiljalnico združenih tovarn za koce, Dunaj II., Taborstrasse 27. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. 2716D 4-3
Velika naročila so došla od posestnika Gebauerja, Noisterniga, Malniza, župn. Bradyn, Lang, Rotter, Suchodoli, Lilgoyeve tovarne itd.

Novo dvojno snaženo posteljno perje

iz Češke. Razpošilj. poštn. prosto do vsake pošte po povzetju ali naprej plači v zelo rabnem novem ovoju (ta razstoj) ceno, dobro blago, skubljeno ali nesklubljeno po naročilu: 10 funtov sivo, jako mehko post. perje K 9.20, 10. —, 12. — do K 14. —; 10 funt. boljše belo gosje perje K 16. —, 18. —, 20. —, 24. —, 30. — do K 40. —; 10 funtov posebno mehko perje najf. vrst K 20. —, 24. —, 30. —, 40. —, do K 52. —. — Gotove postelje 1 tuhnja in 2 blazin v rudečih blaz. od K 14. —, 16. —, 18. —, 20. —, do K 80. —. — Posiljative pod 10 funtov franko le pri fin. mal. perju. Strogo gotovna postrežbo zjamčena. — A. Fleischl & sin, prej Ant. Fleischl, razpošiljalec post. perja, Neuern št. 74 (Češko).
Zamena ali vrnitev dovoljena, če se plača poštnina. Razodajalcem primeren popust. 2713 D 5-3

Izvirne tovarniške cene, realno jamstvo.

Za vse vrste od najcenejše do najfiniješe preciz. ure zlatnine in srebrnine itd. Novo izboljšana sist Roskopf-patent natančno idoča K 4. —. Zelezn. Roskopf K 5. —, izvirna prima-Roskopf K 7. —, s sekund. K 8. —, nikelnasta Roskopf z dvojnimi plaščem K 6.50. Pristine srebrne remontoir-ure za gospode, dame in dečke K 7. — stenske ure K 9. —, iste z godbo, vsako uro en komad igrajoč K 12.50, budilke z bitjem K 8. —, z godbo K 10. —. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju izvozna trgovina

Ivan Žiwny, Dunaj XV/6
Mariahilfergürtel 37. 2318 D 5-5

Razpošiljajo se le dobre, regulir. ure z dobro sapirajoč. pokrovi. Velik cenik zaštonj.

378 D 20-20

Samo 6 dni!

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez

Pariz in Havre v Ameriko.

javne vozne liste in brezpla. pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARD A

v LJUBLJANI, Dunajska cesta 18, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

+ Suhost

Edino izborno krepilno in okrep. sredstvo, porabl. od mnogih zdravnikov glasom sprit. v lastn. rodbinah z izbornim učinkom je Demotogen krepilna in redilna moka, ako se hoče doseči prejšnjo debelost izredno dobro sredstvo. V šestih tednih 30 funtov konst. Z 11 najvišjimi odlikami, tudi „Grand Prix“ odlikovan. Strogo realno, prekosl dokaz. vsa druga redilna podob. sredstva. Vel. izv. zavoj okolu 250 gr. le kron 2.50. — Razpošilja centrala: Balsar, Dunaj III, Hauptstrasse 50. Tudi v lekarnah in drogerijah zahtevaj izredno Demotogen, vs drugo ensko odločno zavrnj. — V Ljubljani naprodaj v drogerij Anton Kane, Šelenburg. ulice. 1904 D (8)

14 kar. zlata ura gl. 2.50

nadomesti vendar le moja pristna „14 karat“ zlatopl. Goldin sistem Roskopf-patent-remont ura s sidro s priznalno plombo. Ta švicarska ura vzbuja splošno zažudenje že radi zunanje oblike. Kolesje je masivno izbor. konstr. švicar. izdelek in za dober tek jamčim pismeno 3 leta. Ta ura stane le gl. 2.50, 3 kom. gl. 6.75 Ista s 3 masivnim zlat. plošč. goldin plaščem in z avtom. pokrovom, zajamčeno v rubinih tekoča gl. 3.50, 3 kom gl. 9.75. Primerna zlatopl. Goldin dvojna verižica gl. 1.50. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju 101 4-1

Mihael Ackermann, urar
Dunaj III / 2, Radeckyst. 9/L.

Ilustr. ceniki zaštonj in franko. Delavnica za nove ure in dobra cena poprava.

Cementna zarezna strešna opoka iz portland-cementa in peska

Edini izdelovatelj za Kranjsko
Janko Traun
izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Postavno varovano Vsako ponarejanje in ponatiskanje kaznivo.
Edino pristen je Thierryjev 2630 D balzam 52-3
le z zeleno znamko „redovnica“.
Staroelano neprekoano
proti slabemu prebavljanju, krčem v želodcu, koliki, kataru, prsnim boleznim, influenci itd. itd.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali ena velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5 — franko.
Thierryjevo centifolijsko maslo, posod znano kot non plus ultra
proti vsem še tako stirim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.
Brošura s tisoč originalnih zahvalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Najboljši in najcenejši ameriški motor za bencin
za kmetijo in obrt, od dve do pet konjskih moči. Jednostaven, zanesljiv, trpežen in popolnoma samodelujoč. Cena od K 1350 do K 3200. Vsaki del motorja se lahko zamenja, ter si vsakdo popravila lahko sam 2616 D 26-2 preskrbi. — Dobivajo se najboljše pri
Karol Kauscheka nasi.
Schneider & Verovšek
Ljubljana, Dunajska cesta 16.
Tudi vsi poljedelski stroji kakor: mlatilnice, slamoreznice, vrtila, čistilnice, mlinci za sadje in grozdje, preše itd. Traverze, cement, štorja, okovi in orodje za vsako obrt.
Ceniki na razpolago.

je varstvena znamka za
Ceres-jedilno mast
1321 D 22-9 (iz Kokos-orehov) in
Ceres-sadne soke
Gospodinja, ki hoče pospešiti zdravje svojih, uporablja Ceres-jedilno mast pri peki, praženju in kuhi in postavlja le Ceres-sadne sokove, kot pijačo na mizo. Tovarna živil „Ceres“ Ustje.

Prave Roskopf golddouble Savonnet remont. ure s sidro

so najnovejše Roskopf. ure. Te imajo izborni in zajamč. natančno kolesje z dvojnimi pokrivalom in s tremi prav močnimi golddouble plaščli in avtom. zapiralom. Golddouble je zlatu podobna kovina, ki te podobnosti nikdar ne izgubi. Radi krasne opreme te ure splošno občudujejo in jih ni lahko ločiti od pristno zlatih ur.

Cena glđ. 4'50

Tej primerna golddouble dvojna verižica za gospode glđ. 1'80. Vsaki uri je priloženo 3letno pismono jamstvo. Razpošlila le proti povzetju

Josip Spiering

Dunaj I. Postg. 2 15.

1905 D 10-9

Semenska trgovina

edina na Kranjskem strokovno urejena in odlikovana, na drobno in debelo, mnogovrstnih **poljskih, zelenjadnih in cvetličnih** semen, katera so zanesljivo kaljiva in jamčim za kakovost. Dalje se dobe mnogovrstne cvetlice v loncih, pripravirane **palme**, suhi venci. Na razpolago sveži venci in šopki s trakovi in napisi in vsi v to stroko spadajoči predmeti po prav nizkih cenah. Cenik za leto 1906 brezplačno na razpolago. 2614 D 10-2

Z odličnim spoštovanjem

Alois Korsika v Ljubljani.

Lepa

priložnostna darila!

Krasna darila za raz. prilike kakor ure, verižice, križce, obeske, prstane, zapestnice, sploh narazličnejšo zlatnino in srebrnino v modernem secesionističnem slogu po najnižjih cenah priporoča p. n. občinstvu,

Fran Cuden

urar in trgovec v Ljubljani,

Prešernove ulice, filijalka na Mestnem trgu.

Novi ceniki tudi po pošti brezplačno. 256 52-49

Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovih ulicah štev. 3

v lastni hiši, (poprej na Mestnem trgu zraven rotovža),

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8 do 12 ure dopoldne in od 3 do 4 ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vloženi obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vsi svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. 1131 D 11-10

Posojuje se na zemljišča po 4 $\frac{1}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

„Slava Mariji“

ob tristoletnici Marijine družbe se še vedno dobi v „Katol. bukvarni“ v Ljubljani po 40 v. izvod.

Gramoza

za cesto imam okoli 1000m² napraviti. Kdor želi to delo prevzeti, naj se oglasi pri Janez Steblaj, Studenc-lg, h. št. 18. 99 D 3-1

Stanje vlog 30. nov. 1905: Preie: Gradišče 1, sedaj: Denarni promet od 1. jan. do 30. nov. 1905: čez 50 milj. K.
čez 11 milijonov kron. Kongresni trg 2, I.

Lastna glavica K 214.843-38.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ % brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženi 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. nov. 1905: K 11,173.979-02. Denarni promet od 1. jan. do 30. nov. 1905: 50,407.689-54.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. novembra 1905.

2617 D 26-2

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškojski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podj. in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano, Josip Jarc, veleposestnik v Medvodah, Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani, Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani, Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju, Ivan Kregar, svet. trg. in obrtni zbornice v Ljubljani, Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik Ljudske posojilnice, Ivan Pollak, tovarnar v Ljubljani, Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani, Greg. Slibar, župnik na Rudniku.

Priporočajo vsak dan pri

pljučnih boleznih, katarih, oslovskem
kašlju, škrofulozi, influenci
množestvilni profesorji in zdravniki.

Ker se ponujajo manj vredna ponarejanja, prosimo,
zahtevajte vedno: izvorni zavitek „Roche“.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,
Basel (Švica).

Sirolin

Povečuje slast do jedi in teže
telesa, odстранjuje kašelj, izme-
tavanje gnoja, nočno potenje.

2209 D 44-7

Roche

Dobiva se z zdravniškim receptom
po 4 K steklenica.